

Projekt Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka PLH280031

Zadanie zrealizowane w ramach projektu V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego w 80% ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a w 20% z budżetu Państwa.

Olsztyn, 2013 r.

Spis treści

Etap I Wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1 Informacje ogólne.....	4
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem.....	5
1.3. Mapa obszaru Natura 2000.....	7
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu.....	8
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	10
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	12
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.....	13
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy.....	15
Etap II Opracowanie projektu Planu.....	16
Moduł A.....	16
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony.....	16
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru.....	21
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów.....	23
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka.....	25
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	26
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane.....	27
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych.....	29
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	32
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	32
Moduł B.....	34
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	34
4. Analiza zagrożeń.....	44
5. Cele działań ochronnych.....	47
Moduł C.....	49
6. Ustalenie działań ochronnych.....	49
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	60
8. Wskazania do dokumentów planistycznych.....	63
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony.....	63
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic.....	64

11. Zestawienie uwag i wniosków.....	66
12. Literatura.....	69

Spis rysunków

Rys. 1 Przebieg granic obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka na tle Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej.....	6
Rys. 2 Typy użytków gruntowych.....	24
Rys. 3 Stan zachowania siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000.....	43
Rys. 4 Przebieg granic siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Murawy koło Pasłęka.....	46
Rys. 5 Zadanie PZO- Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu.....	56
Rys. 6 Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum.....	57
Rys. 7 Zadanie PZO- usunięcie gatunków obcych dla siedliska.....	58
Rys. 8 Zadanie PZO - Usunięcie brzozy.....	59
Rys. 9 Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	62

Szablon projektu dokumentacji Planu

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLH280031 Murawy koło Pasłęka w województwie warmińsko-mazurskim

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Murawy koło Pasłęka
Kod obszaru	PLH280031
Opis granic obszaru	Numeryczny wektor granic GIS
SDF	
Położenie	Województwo warmińsko-mazurskie, powiat elbląski, gmina Pasłęk
Powierzchnia obszaru (w ha)	642,7 ha
Status prawny	Obszar został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2011) 8278). Obszar Natura 2000 Murawy koło Pasłęka stanowi obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	<i>dd - mm - rrrr</i>
Termin zatwierdzenia Planu	<i>dd - mm - rrrr</i>
Koordynator Planu	Artur Barański, artur.baranski.olsztyn@rdos.gov.pl , +48895372120, +48895372100
Planista Regionalny	Iwona Mirowska-Ibron, iwona.mirowska-ibron.olsztyn@rdos.gov.pl , +48895372109, +48895372100
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn

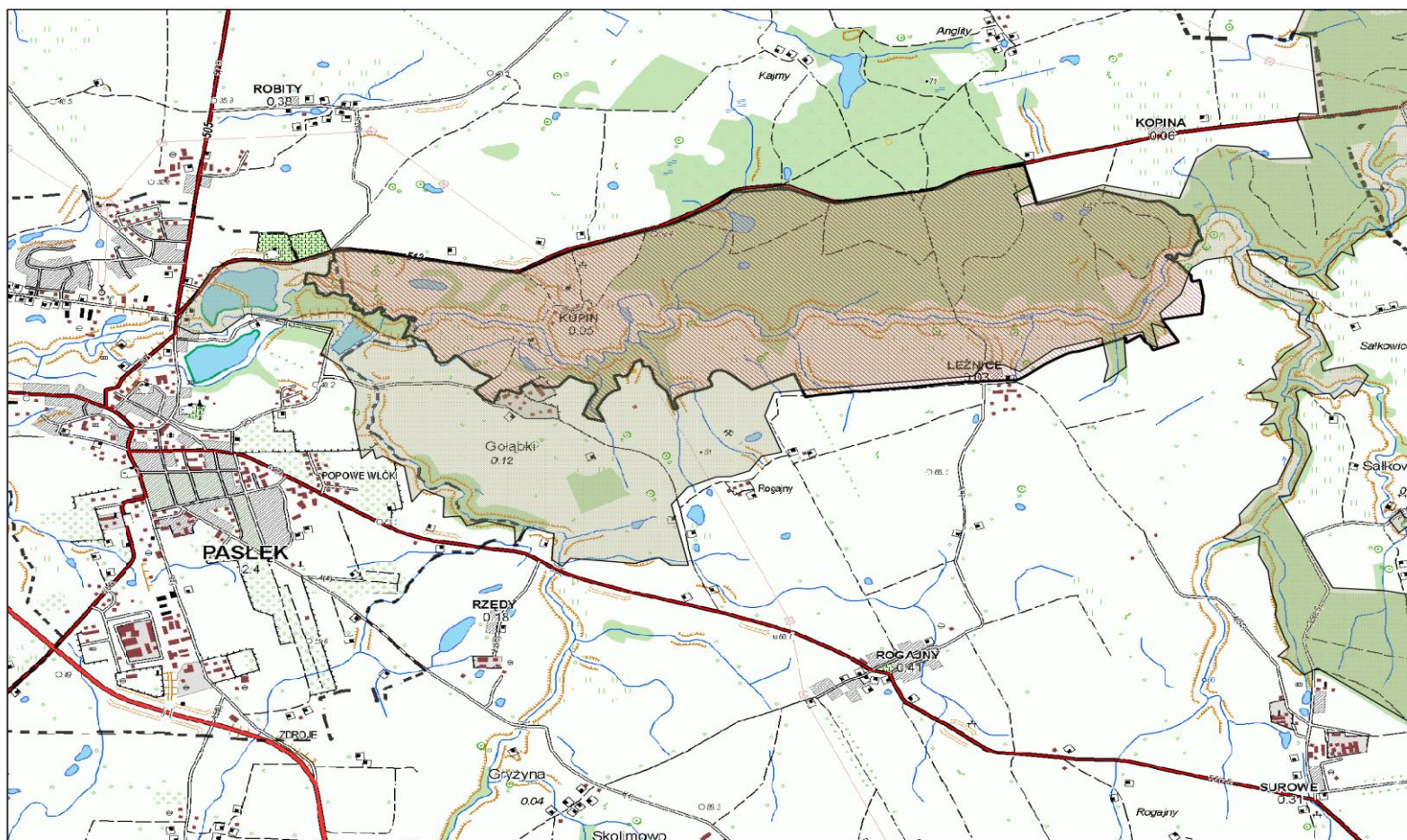
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody pokrywającej się z obszarem	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Procent powierzchni obszaru pokryty istniejącym dokumentem planistycznym
1	Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej*	Brak	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części	98,41% (pow. 632,5 ha)

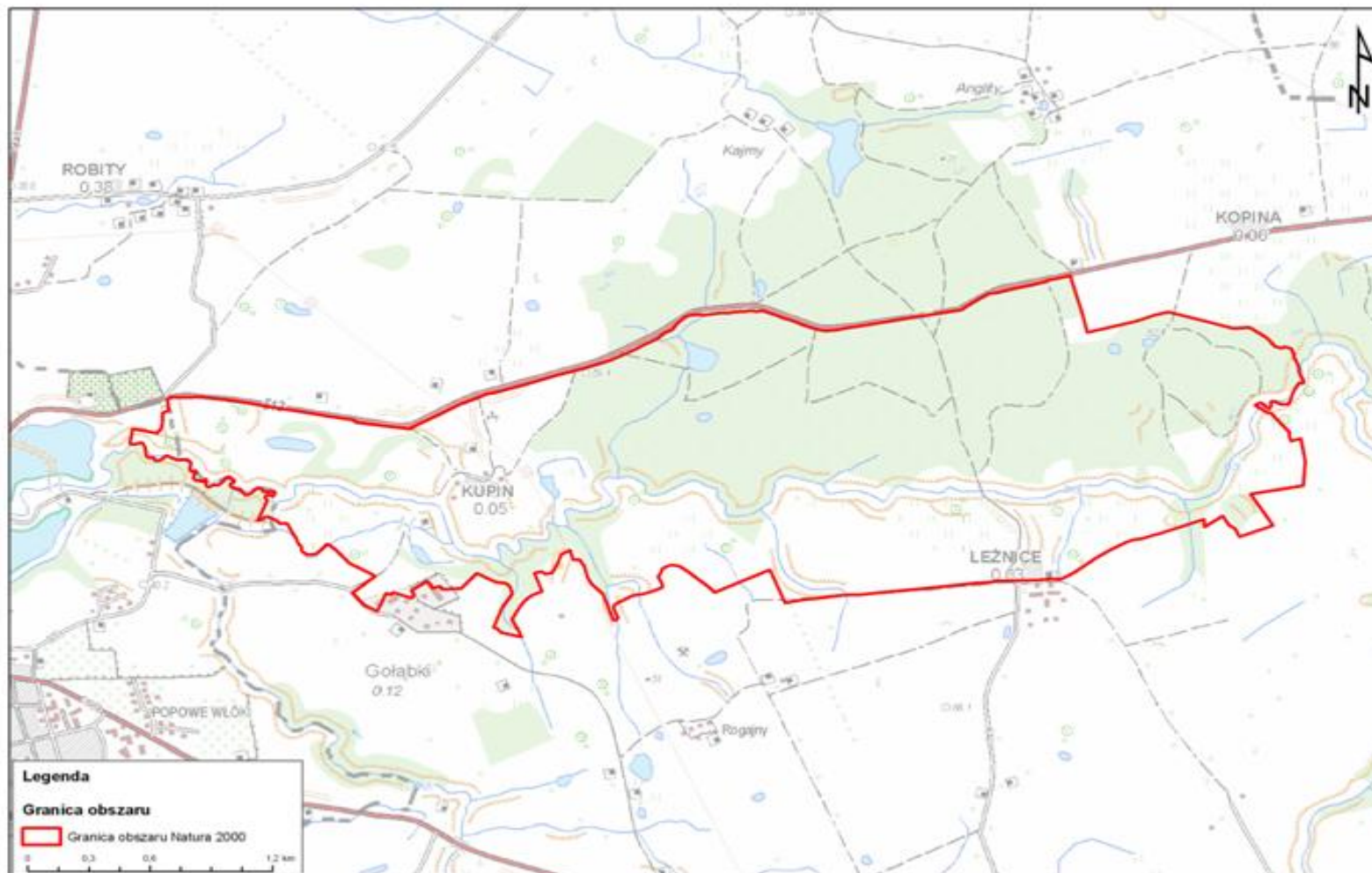
Obowiązujące akty prawne:

- * Rozporządzenie Nr 104 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2572)

Rys. 1 Przebieg granic obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka na tle Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej

1.3 Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Murawy koło Pasłęka został wyznaczony w związku z wymogiem wypełnienia zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej, czyli w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Z 2009 r. Nr 151, poz. 1220., ze zm.).

Teren Ostoi nie pokrywa się z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego. W związku z tym, w odniesieniu do tego obszaru nie ma zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, który daje możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat. Plan zadań ochronnych powinien być skutecznym narzędziem do zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest zagwarantowanie odpowiedniej ochrony służącej zachowaniu głównych przedmiotów ochrony.

Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu, przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania.

W świetle przepisów ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Zasadniczym celem ochrony jest zachowanie we właściwym stanie ochrony zbiorowisk leśnych pradoliny rzeki Wąskiej w postaci łągu wierzbowego i jesionowo-olszowego, grądu zboczowego oraz subatlantyckiego lasu grądowego. Ważnym elementem obszaru są też wtórne, antropogeniczne zbiorowiska muraw kserotermicznych.

Na przedmiotowym obszarze stwierdzono występowanie 5 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie około 49,1% powierzchni Ostoi, tj.:

- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);

- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*);
- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*);
- 3150 Starorzecza i drobne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Przedmiotem ochrony jest również:

- 1163 głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*).

Lista przedmiotów ochrony została zweryfikowana w toku prac nad projektem zadań ochronnych.

W ramach prac nad opracowaniem planu zadań ochronnych uwzględniono:

1. rozpoznanie rozmieszczenia siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka;
2. ustalenie zadań ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w ostoi i głowacza białopłetwego celem utrzymania ich właściwego stanu ochrony.

Zapisy planu zadań ochronnych będą wypracowane w wyniku kompromisu wszystkich zainteresowanych stron. Zasady ochrony obszaru będące wynikiem współpracy pozwolą zminimalizować potencjalne konflikty pomiędzy ochroną przyrody, a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Ustalenia planu zadań ochronnych mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na:

- a) organy administracji leśnej;
- b) organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej;
- c) właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych oraz wód oraz właścicieli nieruchomości, w obrębie których występują przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka PLH2800031;
- d) przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na obszarze Natura 2000 Murawy koło Pasłęka;
- e) przedsiębiorców zainteresowanych realizacją przedsięwzięć na obszarze Natura 2000 Murawy koło Pasłęka.

Ponadto ustalenia planu zadań ochronnych powinny być uwzględniane w obowiązujących dokumentów planistycznych, np.: studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, plany urządzenia lasu.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. Osiadl.	Pop. Lęgowa	Populacja Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprezen.	Ocena St. zach.	Ocena Izol. / Względna powierzchnia	Ocena Ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)		7,9				C	A	C	A	
S2	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)		12,5				A	A	C	A	
S3	9160	Grąd subatlantycki <i>Stellario-Carpinetum</i>		27,8				C	B	B	B	
S4	6210	Murawy		0,6				C	C	C	C	

		kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>										
S5	3150	Starorzeczka i drobne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>		0,3				C	C	C	C	
Z1	1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>		P			C	B	C	C	Gatunek zweryfikowany w 2008 r., nie przewidziano prac terenowych w 2012 r.
Z2	1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>		10-15						D	Gatunek zweryfikowany w 2012 Z powodu słabej reprezentatywności zostanie przekwalifikowany na D

.1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu.

Na każdym etapie opracowania projektu planu zadań ochronnych, przyjęto zasadę otwartości i jawności w stosunku do wszystkich zainteresowanych grup społecznych. Takie założenie pozwoliło na zapewnienie skuteczności ochrony poprzez wypracowanie sposobów ochrony / zadań ochronnych akceptowanych przez grupy interesu.

Wszelkie działania w zakresie konsultacji społecznych odbywały się w formie pisemnej. W tej formie przekazywane będą wszelkie wnioski ze strony zainteresowanych stron oraz informacje, podsumowania, zapytania itp.

Ponadto założono przeprowadzenie dwóch warsztatów:

- informacyjnego na etapie przystąpienia do opracowania projektu niniejszego dokumentu, które odbyły się 8 sierpnia 2012 r. w Urzędzie Gminy w Pasłęku, mające na celu przekazanie informacji o projekcie, przedstawienie najważniejszych problemów związanych z przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, wyłonienie spośród uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy oraz wypracowanie wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000, uwzględniającej obowiązek ochrony przedmiotów ochrony, wykorzystującej wiedzę naukową oraz lokalną wiedzę na temat obszaru oraz potrzeby i dążenia osób i podmiotów korzystających z obszaru;
- dyskusyjnego – na etapie opracowania projektu dokumentu planu zadań i konsultacji z ZLW, które odbyły się 30 listopada 2012 r. w Urzędzie Gminy w Pasłęku.

Informacje odnośnie projektu planu zadań zostały umieszczone w gazecie lokalnej - „Gazeta Olsztyńska”, na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie, stronie internetowej RDOŚ w Olsztynie w zakładce „Plany zadań ochronnych Natura 2000”. Natomiast informacje nt. warsztatów ukazały się na stronie internetowej RDOŚ w Olsztynie w zakładce „Projekt Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” oraz poprzez indywidualne zaproszenia wysyłane pocztą tradycyjną wszystkim zidentyfikowanym interesariuszom.

Uwagi do Projektu Planu Zadań Ochronnych można zgłaszać na adres: artur.baranski.olsztyn@rdos.gov.pl, iwona.mirowska-ibron.olsztyn@rdos.gov.pl, sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

Kluczowe grupy interesu, tj. o dominującym wpływie na przedmiotowy obszar Natura 2000, wynikającym ze skali lub charakteru prowadzonej działalności, będą na bieżąco zapraszani do udziału w procesie opracowania projektu, w ramach spotkań roboczych.

W przypadku wystąpienia zasadniczego konfliktu pomiędzy proponowanymi zadaniami ochronnymi, a oczekiwaniami mieszkańców przewiduje się możliwość zorganizowania spotkania z radą gminy przy udziale mieszkańców – w ramach sesji rady gminy.

Całość korespondencji wraz z protokołami ze spotkań i listami obecności będzie gromadzona w celu udokumentowania przebiegu procesu komunikacji.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Marszałek Województwa	polityka regionalna, planowanie przestrzenne, promocja regionu województwa warmińsko-mazurskiego, udostępnianie informacji w tym zakresie	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego ul. Emilii Plater 1 10-562 Olsztyn	tel. 89 524 89 45 faks. 89 521-89-61 do@warmia.mazury.pl
Starostwo Powiatowe w Elblągu	regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Saperów 14 A 82-300 Elbląg	Tel.55-239-49-00, fax.55-232-42-26
Urząd Gminy Pasłęk	lokalne zadania planistyczne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	Pl. św. Wojciecha 5 14-400 Pasłęk	centrala 55 248 20 01 do 03 fax 55 248 31 80 paslek@paslek.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku	nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodnych, polityka hydrologiczna	ul. Franciszka Rogaczewskiego 9/19 80-804 Gdańsk	tel.: 58 326 18 88 fax: 58 326 18 89
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony lasu i edukacji ekologicznej na obszarze Lasów Państwowych	ul. Kościuszki 46/48 10 - 959 Olsztyn	tel: 89 527 21 70 fax: 89 521 02 10 rdlp@olsztyn.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Młynary	realizacja gospodarki leśnej na terenie Lasów Państwowych, nadzór nad lasami w zarządzie Nadleśnictwa	1 Maja 21A 14-420 Młynary	Tel: 55 2486153, 55 2486901 fax: 055 2486193 mlynary@olsztyn.lasy.gov.pl
Polski Związek Wędkarski Okręg Elbląg (Użytkownik obwodu rybackiego)	użytkownik wód	ul. Sukiennicza 10 82-300 Elbląg	tel: 55 232-54-82 fax: 55 237-08-09 biuro@pzw.elblag.pl
Regionalny Konserwator Przyrody	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie	sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

	sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Dworcowa 60 10-437 Olsztyn	
Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie	doradztwo rolnicze obejmujące działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, upowszechnianie programów rolno-środowiskowych	ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn	tel. 89 535 76 84, 526 44 39, 526 82 29 sekretariat@w-modr.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego Elbląg	prowadzenie doradztwa rolniczego, upowszechnianie programów rolnośrodowiskowych	ul. Grunwaldzka 2 82-300 Elbląg	tel/fax 0 55 235 32 36 pzdr.elblag@w-modr.pl
Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu	nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodnych i melioracyjnych	ul. Junaków 3 82-300 Elbląg	tel. 55 232-57-25 fax 55 232-71-18 zarzad@zmiuw.elblag.com.pl
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie	administruje siecią dróg wojewódzkich, wykonuje funkcję organu zarządzającego ruchem na drogach wojewódzkich	ul. Pstrowskiego 28 b 10-602 Olsztyn	tel: 89 526-19-00 fax: 89 539-98-76 sekretariat@zdw.olsztyn.pl
Rejon Dróg Wojewódzkich w Elblągu	administruje siecią dróg wojewódzkich, wykonuje funkcję organu zarządzającego ruchem na drogach wojewódzkich	ul. Junaków 3 82 – 300 Elbląg	Tel.: 55 230-69-70, fax: 55 233-54-94 rdw.elblag@zdw.olsztyn.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Iwona Mirowska - Ibron	Planista Regionalny	RDOS w Olsztynie	89 537 21 09 iwona.mirowska-ibron.olsztyn@rdos.gov.pl
Artur Barański	Koordynator Planu	RDOS w Olsztynie	89 537 21 20 artur.baranski.olsztyn@rdos.gov.pl
Tadeusz Korniak	Ekspert ds. siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody	
Grzegorz Górecki	Ekspert ds. herpetofauny	Stacja Terenowa Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego w Urwiłacie	604 696 496 baza@nomad.pl
Adam Buska	Przedstawiciel rolników	Sołtys wsi Rogajny	
Joanna Lenart	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Rada Sołectwa Sałkowice	661 276 178
Stefan Byk	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Nadleśnictwo Młynary	696 499 324 stefan.byk@olsztyn.lasy.gov.pl
Mariusz Górski - Kłodziński	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie	mariusz.gorski@olsztyn.lasy.gov.pl
Patrycja Łuszkiewicz	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu	55 232 71 14 p.luszkiewicz@geomeliportal.pl
Justyna Rozenbajgier	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku Nadzór Wodny w Buczyńcu 14-400 Pasłek	516 008 459
Krystyna Luchowska	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie	665 890 156 kluchowska@wp.pl
Jerzy Bancewicz	Członek Zespołu Lokalnej Współpracy	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie	697 632 064 j.bancewicz@w-modr.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Materiały publikowane	Hołdyński Cz. (red.). 2010. Siedliska i gatunki Natura 2000. Raport z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w lasach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie i części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku w latach 2006-2008.	Szczegółowy opis siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny objętych Dyrektywą Siedliskową	Wysoka. Szczegółowa inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 przeprowadzona w latach 2006-2008. Zawiera zweryfikowane informacje o występujących gatunkach i siedliskach na danych obszarach.	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Hołdyński Cz., Krupa M. (red.). 2009. Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim. Wydawnictwo Mantis, Olsztyn.	Ogólna charakterystyka obszaru Natura 2000 Murawy koło Pasłęka	Wysoka. Opis siedlisk i gatunków przyrodniczych objętych Dyrektywą Siedliskową zinwentaryzowanych w 2008 roku na potrzeby WZS.	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Lasy i bory. J.Herbich (red.). 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.	Opis siedlisk przyrodniczych, ich rozmieszczenie geograficzne, stan zachowania. Opis czynników zagrażających	Podają proponowane sposoby ochrony, co ułatwia konstruowanie planów ochrony poszczególnych obszarów naturalnych, a także realizację planów i programów ochrony	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie

		oraz metod ochrony		
	Gatunki roślin B. Sudnik-Wójcikowska, H. Werblan-Jakubiec (red.). 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa .	Opis gatunków roślin, ich rozmieszczenie geograficzne, stan zachowania. Opis czynników zagrażających oraz metod ochrony	Podają proponowane sposoby ochrony, co ułatwia konstruowanie planów ochrony poszczególnych obszarów naturalnych, a także realizację planów i programów ochrony	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Mróz W. (red.) 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa 2010	Szczegółowy opis siedlisk przyrodniczych, ich rozmieszczenia geograficznego, stanu zachowania, czynników zagrażających oraz metod ochrony.	Metody monitoringu przyrodniczego siedlisk przyrodniczych	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Mróz W. (red.) 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa	Szczegółowy opis siedlisk przyrodniczych, ich rozmieszczenia geograficznego, stanu zachowania, czynników zagrażających oraz metod ochrony.	Metody monitoringu przyrodniczego siedlisk przyrodniczych	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Jutrzenka-Trzebiatowski A., Korniak T., Szarejko T. 1977. Roślinność i flora. T. 3. W: Inwentaryzacja przyrodnicza	Kompletny	Kompleksowe ujęcie obejmujące szatę roślinną gminy Pasłęk, ze szczegółowym odniesieniem do obszaru wchodzącego w skład Natura	Biuro Planowania Przestrzennego w Elblągu

	gminy Pasłęk (opracowanie zbiorowe).		2000 Murawy koło Pasłęka.	
	Jutrzenka-Trzebiatowski A., 1995. Zboczowe lasy klonowo-lipowe Aceri-Tilietum Faber 1936 w Polsce północno-wschodniej. Monographiae Botanicae, 78:3-78.			Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
	Korniak T., Lewandowski K. 2009. Murawy koło Pasłęka. W: Hołdyński Cz., Krupa M. (red.). Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim. Wydaw. MANTIS, Olsztyn: 182-184.	Kompletny	Opracowanie przedstawia, w sposób skrótowy, główne walory przyrodnicze obszaru. Punkt wyjściowy do bardziej szczegółowych ustaleń.	Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
	Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa 2010	Szczegółowy opis siedlisk przyrodniczych, ich rozmieszczenia geograficznego, stanu zachowania, czynników zagrażających oraz metod ochrony.	Metody monitoringu przyrodniczego siedlisk przyrodniczych	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie
	Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa 2010	Szczegółowy opis rozmieszczenia geograficznego, stanu zachowania, zagrożeń oraz metod ochrony i monitoringu gat. za z zał.	Metody monitoringu przyrodniczego gatunków zwierząt z zał. II DS	Biblioteka RDOŚ w Olsztynie

		II DS.		
Plany / programy / strategie / projekty	Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Młynary (obręb Młynary, Markowo)	Częściowe.	Zestawienie zadań dotyczących gospodarki leśnej nadleśnictwa do 31.12.2016	Nadleśnictwo Młynary
	Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Pasłęk	Częściowe.	Studium określa kierunku rozwoju Gminy Pasłęk z uwzględnieniem terenu mieszczącego się w granicach obszaru Natura 2000	Urząd Miasta i Gminy Pasłęk
	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centralnej i wschodniej części Pasłęka	Częściowe. Plan obejmuje część doliny rzeki Wąskiej, leżącej w granicy obszaru Natura 2000	Plan określa przeznaczenie, warunki zagospodarowania na obszarze Natura 2000	Urząd Miasta i Gminy Pasłęk
	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centralnej i wschodniej części Pasłęka	Częściowe. Plan obejmuje część doliny rzeki Wąskiej, leżącej w granicy obszaru Natura 2000	Plan określa przeznaczenie, warunki zagospodarowania na obszarze Natura 2000	Urząd Miasta i Gminy Pasłęk
Raporty	Raport o oddziaływaniu na środowisko rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 513 na odcinku Pasłęk – Orneta: Odcinek 1 –	Weryfikacja występowania siedlisk przyrodniczych	Raport zawiera inwentaryzację siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt na trasie	Urząd Miasta i Gminy Pasłęk

	<p>od km 0+743 – 3+498 (ul. Sprzymierzonych na terenie m. Pasłek); Odcinek 2 – od km 3+859 – 35+641</p>	<p>i gatunków roślin</p>	<p>planowanej rozbudowy drogi nr 513 na odcinku Pasłek - Orneta</p>	
--	---	--------------------------	---	--

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Analizowany obszar jest położony w zachodniej części Równiny Warmińskiej (Kondracki 2001), na wschód od granic administracyjnych miasta Pasłęk.

Budowa geomorfologiczna obszaru ukształtowała się w końcowej fazie zlodowaceń, jakie zachodziły na terenie polski (między VII i VIII fazą zlodowacenia bałtyckiego). Dlatego wszystkie formy lodowcowe i polodowcowe są tutaj jeszcze słabo zdeniwelowane i wyraźnie zaznaczone. Główną część obszaru stanowi pradolina rzeki Wąskiej, której dno zalegają mady, a tylko miejscami występują gleby bagienno-torfowe. Na silnie zerodowanych zboczach doliny rzeki Wąskiej i stromych zboczach bocznych wąwozów strumieni dopływowych wytworzyły się gleby brunatne, często oddolnie oglejone. Poza doliną, na pagórkowatych wierzchołkach moreny dennej występują piaszczysto-gliniste gleby brunatne. Na analizowanym obszarze stwierdzono obecność 5 typów siedlisk przyrodniczych z Zał. I Dyrektywy Siedliskowej oraz 3 gatunki zwierząt z Zał. II Dyrektywy Siedliskowej.

Typy siedlisk z Zał. I Dyrektywy Siedliskowej:

- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnetum glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe); reprezentowane przez podtypy: *91E0-1 Łęg wierzbowy (*Salicetum albae*) oraz *91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*)
- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), reprezentowane przez podtyp: 9170-3 Grąd zboczowy (zbiorowisko *Acer platanoides-Tilia cordata*)
- **9160** Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)
- **6210** Murawy kserotermiczne z klasy *Festuco-Brometea*
- **3150** Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, reprezentowane przez podtyp: 3150-2 Eutroficzne starorzecza i drobne zbiorniki wodne

Gatunki zwierząt wymienione w Zał. II Dyrektywy Siedliskowej:

Płazy i gady

- 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*)

Ryby

- 1163 Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*)

Bezkęgowce

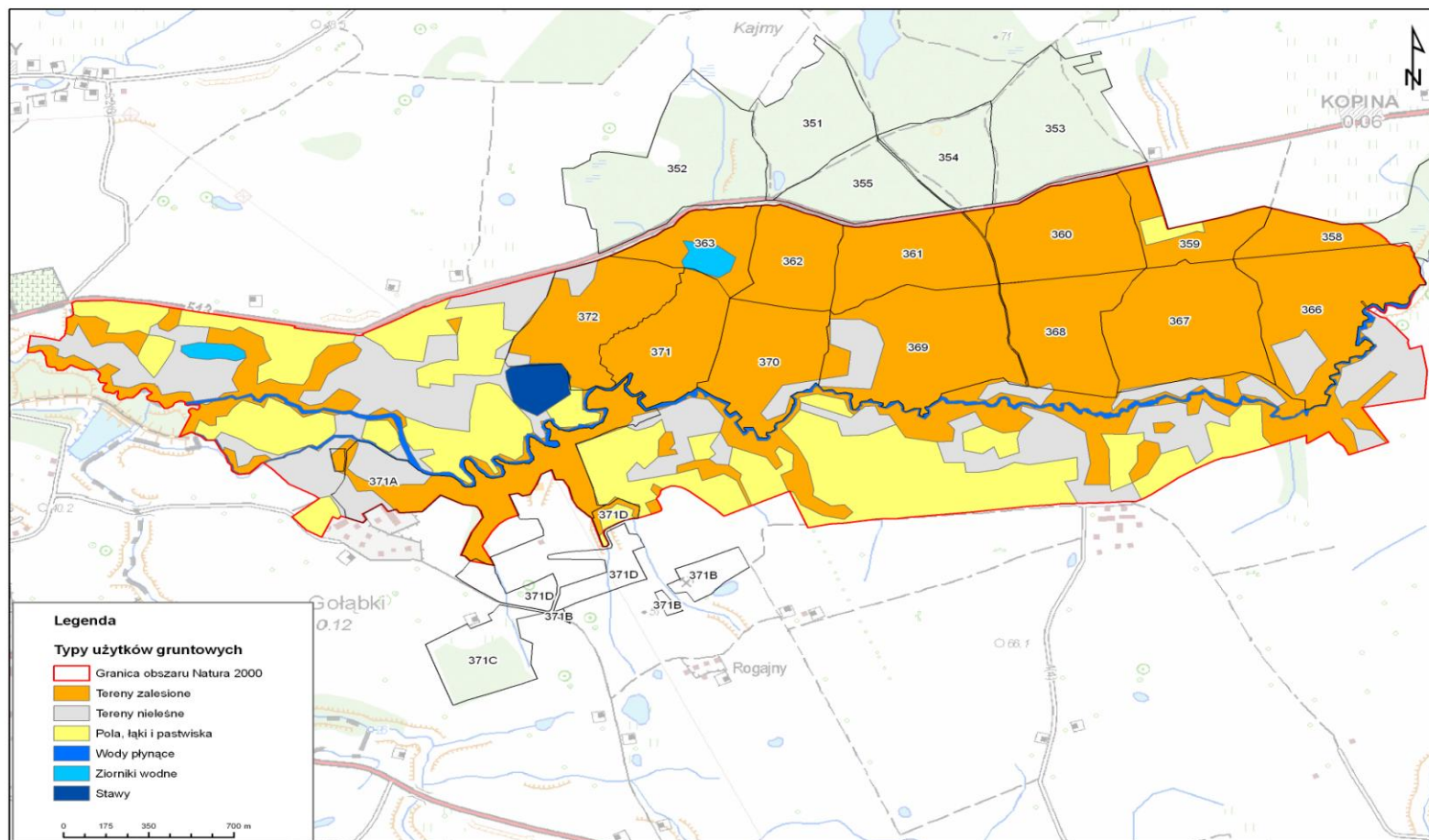
- 1060 Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*)

Największą wartością chronionego obszaru jest pełny, pierwotny i naturalny ciąg zbiorowisk doliny rzeki wąskiej od jej dna aż do falistej wierzchołki moreny dennej. Ważnym uzupełnieniem są specyficzne zbiorowiska muraw kserotermicznych, które rozwijają się na niewielkiej powierzchni odlesionych zboczy o wystawie południowej. Występuje tutaj liczna grupa gatunków charakterystycznych dla klasy *Festuco-Brometea*. Zbiorowiska te nawiązują najbardziej do kwiatnych muraw kserotermicznych ze związku *Cirsio-Brachypodium pinnati*. Występują tutaj liczne płyty z dominacją kłosownicy pierzastej, przy równoczesnym braku gatunków charakterystycznych dla niższych jednostek fitosocjologicznych. Na całym obszarze występuje aż 27 gatunków roślin, które są objęte ochroną ścisłą lub częściową.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
<i>Lasy</i>	Skarb Państwa, własność prywatna	372,86	58,00
<i>Grunty orne</i>	Skarb Państwa, własność komunalna, własność prywatna	114,74	17,80
<i>Łąki i pastwiska trwałe</i>	Skarb Państwa, własność komunalna, własność prywatna	132,90	20,70
<i>Wody stojące</i>	Własność komunalna	9,63	1,50
<i>Wody płynące</i>	Skarb Państwa	12,63	2,00
<i>Inne tereny nieleśne</i>	Skarb Państwa, własność komunalna, własność prywatna	114,74	17,80

Rys. 2 Typy użytków gruntowych

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Tabela wymaga uszczegółowienia w odniesieniu do przedmiotów ochrony, np. kiedy ochroną objęte są siedliska nieleśne – łąki i murawy - należy doprecyzować informację biorąc pod uwagę strukturę pakietów programu rolnośrodowiskowego.

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
<i>Lasy</i>	<i>Lasy Państwowe</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>
	<i>Lasy komunalne</i>		
	<i>Lasy prywatne</i>		
<i>Sady</i>			
<i>Trwałe użytki zielone</i>			
<i>Wody</i>			
<i>Tereny zadrzewione lub zakrzewione</i>			
<i>Inne</i>			

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu / programu/ wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Uchwała Nr VI/57/10 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 9 lipca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego centralnej i wschodniej części Pasłęka	Burmistrz Pasłęka (sporządzający i wdrażający dokument); Rada Miejska w Pasłęku (uchwalający)	Teren ostoi oznaczony na mapie będącej Załącznikiem nr 1 do uchwały jako: lasy, tereny rolnicze, wody powierzchniowe. Z planu zalesień należy wykluczyć stanowiska muraw kserotermicznych <i>Festuco-Brometea</i> . Dla przedsięwzięć związanych z zalesianiem terenu obejmującym obszar Natura 2000 powinna być przeprowadzona ocena oddziaływania na obszar Natura 2000	murawy kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	Brak
Uchwała Nr XIV/91/2009 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 22 grudnia 2009r. W sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pasłęk	Burmistrz Pasłęka (sporządzający i wdrażający dokument); Rada Miejska w Pasłęku (uchwalający)	Ochrona cennych przyrodniczo i krajobrazowo wąwozów i jarów rzeki Sirwy, ze względu na walory krajobrazowe, morfologiczne, florystyczne i faunistyczne (dotyczy parku ekologicznego). Wymienia potencjalne zagrożenia dla obszaru Natura 2000 np. niewłaściwa regulacja cieków wodnych – co może wpłynąć na szczególnie na siedliska łąkowe.	Brak	Brak
Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Młynary (Obreby: Młynary, Markowo) obowiązujący do 31.12.2016	Nadleśnictwo Młynary	Dokument nie zawiera zapisów, które w znacząco negatywny sposób wpływałyby na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, z wyjątkiem planów dotyczących rębni wskazanych pododdziałów.	Brak	Brak

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze						
91E0-1 Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	A	20,11 ha	1	Według mapy siedlisk przyrodniczych wykonanej w ramach PZO	Bardzo dobry (90%)	Ocenę siedlisk wykonano na podstawie badań terenowych, w czasie których przeprowadzono analizę składu gatunkowego
*91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	B	30,87 ha	7	Według mapy siedlisk przyrodniczych wykonanej w ramach PZO	Bardzo dobry (90%)	roślinności występującej na całej powierzchni obszaru. Całość obszaru zweryfikowana została bez wykonania zdjęć
9170-3 Grąd zboczowy (zbirowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)	A	80,53 ha	18	Według mapy siedlisk przyrodniczych wykonanej w ramach PZO	Bardzo dobry (100%)	fitosocjologicznych, na podstawie wizji terenowej i znajomości fizjonomii oraz gatunków diagnostycznych dla poszczególnych siedlisk.
9160-1 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	B	178,52 ha	3	Według mapy siedlisk przyrodniczych wykonanej w ramach PZO	Dobry (80%)	Podziału powierzchniowego siedlisk dokonano w oparciu o granice wydzieleń leśnych i współrzędne geograficzne określone podczas badań terenowych.
6210 Murawy kserotermiczne	C	4,1 ha	2	Według mapy siedlisk	Bardzo dobry (100%)	W uzasadnionych

z klasy <i>Festuco-Brometea</i>				przyrodniczych wykonanej w ramach PZO		przypadkach granice siedlisk poprowadzono zgodnie z ich zasięgiem. Prace terenowe przeprowadzono w okresie 05-06.2012 r.
3150-2 Starorzeczca i drobne zbiorniki wodne	C	1,8 ha	1	Według mapy siedlisk przyrodniczych wykonanej w ramach PZO	Bardzo dobry (100%)	
Gatunki zwierząt						
1163 Głowacz białopletwy	C	-	-	rzeka Wąska	Wymaga weryfikacji	Nie prowadzono prac

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

*91E0-1

Łęg wierzbowy (*Salicetum albae*)

Łęg wierzbowy wykształcił się na najżyźniejszych i najbardziej wilgotnych madach w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wąskiej. Gatunkami diagnostycznymi i jednocześnie budującymi najwyższą warstwę drzew jest wierzba biała *Salix alba* i wierzba krucha *S. fragilis*. Przy zmiennym zwarciu tych drzew w podszycie rosną inne gatunki drzewiaste i krzewiaste wierzb: wierzba trójpręcikowa *Salix triandra*, wierzba wiciowa *S. viminalis* i wiklina *S. purpurea*. W bardziej zabagnionych postaciach tego łągu stałym składnikiem drzewostanu jest olsza czarna *Alnus glutinosa*. Runo jest niezbyt bogate florystycznie, zawiera jednak kilka gatunków charakterystycznych, jak np.: starzec nadrzeczny *Senecio fluviatillis*, świerząbek bulwiasty *Chaerophyllum bulbosum*, mleczeń błotny *Sonchus palustris* i bardzo rzadki, prawnie chroniony skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*. W wielu miejscach przeważa pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*. Do częstych gatunków należą ponadto: przytulia czepna *Galium aparine*, przytulia błotna *G. palustre*, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris*, mózga trzcinowata *Phalaris arundinacea*, a także chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*. Blisko nurtu rzeki pojawiają się rośliny przechodzące z namulisk. Zbiorowisko łągu wierzbowego pełni ważne funkcje ekologiczne, z których najważniejszymi są: retencjonowanie wód, zatrzymanie spływu erozyjnego i strumienia miogenu, a także rola siedliskowo twórcza.

*91E0-3

Łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum*)

Tereny położone bezpośrednio nad wodą lub w bliskim sąsiedztwie porastają łągi z głównym udziałem w drzewostanie olszy czarnej *Alnus glutinosa* i jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*. Na omawianym obszarze ten typ łągów wykształcił się w dwóch obniżeniach terenu, w bliskim sąsiedztwie rzeki Wąskiej, gdzie obserwuje się zalewy powierzchniowe występujące przez większą część roku. Runo jest obfite. Charakteryzuje się strukturą wielogatunkową, jest wielowarstwowe i wykazuje wyraźną zmienność sezonową. Występuje tutaj rzadki storczyk listera jajowata *Listera ovata*. W wiosennym aspekcie geofitów obserwowany jest zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna* oraz śledziennica skrzętolistna *Chrysosplenium alternifolium*. W runie letnim znamienne jest duże udział grupy roślin nitrofilnych, preferujących żyzne i wilgotne siedlisko: głównie pokrzywy zwyczajnej *Urtica dioica*, podagrycznika pospolitego *Aegopodium podagraria* i jasnoty plamistej *Lamium maculatum*. Warstwa mszyska jest słabo rozwinięta. Są to fitocenozy zaliczane do najbogatszych florystycznie w Polsce. W obszarze występują na żyznych glebach pobagiennych, o dużej zawartości azotu, silnie wilgotnych w ciągu całego roku. Łągi olszowo-jesionowe są użytkowane rębnie (zwykle w wieku 80 lat) i odnawiane sztucznie lub odrosłowo. W praktyce ciężko jest odtworzyć siedlisko po wyрубie, gdyż odsłonięte przestrzenie bardzo łatwo się zakrzaczają i porastają pokrzywą utrudniając wyprowadzenie właściwego typu drzewostanu. Podstawowym warunkiem zachowania omawianego łągu jesionowo-olszowego jest utrzymanie naturalnego reżimu wodnego i brak gospodarki leśnej polegającej na wycince drzew.

Zachowanie we właściwym stanie opisywanego siedliska jest niezwykle ważne, ze względu na masowe obumieranie jesionu. Zjawisko to powoduje zaburzenie właściwej struktury gatunkowej drzewostanów łągowych.

9170-3

Grąd zboczowy (zbirowisko *Acer platanoides*-*Tilia cordata*)

Ten wielogatunkowy mezotroficzny i eutroficzny las liściasty wykształcił się na stromych zerodowanych zboczach rzeki Wąskiej i bardzo stromych zboczach bocznych wąwozów. Głównymi gatunkami lasotwórczymi na tym siedlisku są: grab *Carpinus betulus*, lipa drobnokwiatowa *Tilia cordata*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, klon zwyczajny *Acer platanoides* i miejscami brzoza brodawkowata *Betula pendula*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* oraz wiąz górski *Ulmus glabra*. Ich siedliska tworzą gleby brunatne, często oddolnie oglejone. Omawiany grąd zboczowy posiada komplet gatunków charakterystycznych i wyróżniających dla tego typu lasów. Na uwagę zasługują występujące tutaj: dzwonki – szerokolistny *Campanula latifolia*, jednostronny *C. rapunculoides*, pokrzywo listny *C. trachelium* i brzoskwiniolistny *C. persicifolia*, tojad dzióbaty *Aconitum variegatum*, paprotka pospolita *Polypodium vulgare*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* i skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*.

Obszar w wielu miejscach wyróżnia się starym, wielogatunkowym drzewostanem i wysokim stopniem naturalności.

Grądy zboczowe występujące na stromych zboczach mają ogromne znaczenie i pełnią funkcję drzewostanów glebochronnych i przeciwerozyjnych. Stanowią one pod względem przyrodniczym najcenniejszy walor szaty leśnej.

W większości przypadków ten typ siedliska nie jest zagrożony przez gospodarkę leśną, ponieważ włączony jest do kategorii drzewostanów wodochronnych lub przeciwerozyjnych. Nadanie im statusu siedliska z Zał. I DS. podkreśla ich ważną rolę środowiskową i praktycznie wyłącza z użytkowania gospodarczego. Głównym zagrożeniem dla tego siedliska jest niekontrolowana wycinka starych drzew przez miejscową ludność.

9160-1

Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)

Liściaste lasy grądowe porastają siedliska pagórkowatej moreny dennej z glebą piaszczysto-gliniastą, typu gleby brunatnej. W składzie gatunkowym występuje grab pospolity *Carpinus betulus*, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, marzanka wonna *Galium odoratum*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, pszeniec gajowy *Melampyrum nemorosum*. W drzewostanie notowano wiekowe dęby *Quercus robur*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, lipę drobnokwiatową *Tilia cordata* i klon zwyczajny *Acer platanoides*. W warstwie krzewów dominuje leszczyna z niewielkim udziałem trzmieliny pospolitej *Euonymus europaea* i suchodrzewu pospolitego *Lonicera xylosteum*. Podczas badań stwierdzono pinetyzację siedlisk grądowych. Sztucznie wprowadzono tu sosnę *Pinus sylvestris*. Wiele fragmentów zostało zmienionych zabiegami gospodarczymi.

Siedlisko grądu subatlantyckiego jest preferowane przez wiele gatunków chronionych, np. wawrzynek wilczczyko *Daphne mezereum*, lilia

złotogłów *Lilium martagon*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, kruszczyk siny *Epipactis purpurata* czy kruszczyk szerokolistny *E. helleborine*.

Dla zachowania właściwego stanu tego siedliska konieczne jest utrzymanie drzewostanu liściastego z udziałem martwego drewna, dzięki któremu możliwe będzie zapewnienie trwałości ekosystemu jak również różnorodności gatunkowej.

6210

Murawy kserotermiczne z klasy *Festuco-Brometea*

Na niewielkiej powierzchni zboczy, o wystawie południowej, rozwijają się specyficzne zbiorowiska muraw kserotermicznych, z licznym udziałem gatunków charakterystycznych dla klasy *Festuco-Brometea*. Brak jest tutaj jednak gatunków charakterystycznych dla niższych jednostek fitosocjologicznych. Zbiorowiska te najbardziej nawiązują do kwiatnych muraw kserotermicznych ze związku *Cirsio-Brachypodium pinnati*. Występują tutaj liczne płaty z dużym udziałem kłosownicy pierzastej *Brachypodium pinnatum*, a ponadto: szparaga lekarskiego *Asparagus officinalis*, tymotki Boehmera *Phleum phleoides*, pajęcznicy gałęzistej *Anthericum ramosum* i przetacznika kłosowego *Veronica spicata*. Równocześnie stałym elementem tych muraw są gatunki z innych jednostek syn taksonomicznych, a zwłaszcza z klasy *Trifolio-Geramietea*.

Dłuższe utrzymanie omawianych muraw jest nierozzerwalnie związane ze stałą ingerencją człowieka, wyrażającej się umiarkowanym wypasem, a niekiedy wiosennym wypalaniem stromych skarp. Na obecnym etapie konieczne też będzie wycięcie drzew i krzewów.

3150-2

Starorzecza i drobne zbiorniki wodne

Na opisywanym obszarze można spotkać stałe, niewielkie zbiorniki wodne z wolno pływającymi w toni wodnej makrofitami, zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających po powierzchni wody. Są to mniej lub bardziej zeutrofizowane zbiorniki z otwartym lustrem wody i dominacją makrofitów. Mezo-eutroficzne lub eutroficzne jeziora, drobne zbiorniki wodne i starorzecza stanowią ponad 95% wód stojących Polski. Pod względem hydrologicznym wykazują olbrzymie zróżnicowanie - od zbiorników nie przepływowych do takich, gdzie dopływy stanowią istotny procent w bilansie hydrologicznym. Zaopatrywanie w wodę odbywa się ze źródeł powierzchniowych lub ze źródeł podziemnych-dopływ gruntowy. Udział poszczególnych dróg dostawy wody jest cechą charakterystyczną dla każdego zbiornika. Najbliższe otoczenie zbiorników eutroficznych budowane jest przez szuwar, tj. trzcinowiska – zbiorowiska z klasy *Phragmitetea* –można tu wyróżnić dwa pasy: znajdujący się od strony wody szuwar wysoki (*Phragmitetum* i in.) i wstępujący w głąb łądy szuwar turzycowy. Przedstawiony pasowy układ roślinności występującej wokół zbiornika ulega znacznym modyfikacjom. Woda charakteryzuje się umiarkowanymi i wysokimi koncentracjami pierwiastków biogennych – azotu i fosforu. Ze względu na dużą zasobność w związki biogenne w wodzie występuje często masowy rozwój fitoplanktonu, który wywołuje niebiesko–zieloną barwę wody, co wpływa na małą widzialność. Do tego typu zbiorników zaliczamy dwa zbiorniki na omawianym obszarze, z których jeden został opisany jako siedlisko Natura 2000. Najbliższe otoczenie to zbocza muraw kserotermicznych,

lasy łąkowe i łąki. Pas szuwaru jest szeroki i proces zarastania postępuje w szybkim tempie. Dno zbiornika jest muliste, w płytkich partiach porośnięte roślinnością zanurzoną – rdestnicą oraz rogatkiem. Głównym zagrożeniem dla zachowania prawidłowej struktury tego siedliska jest spadek poziomu wód oraz szybkie tempo eutrofizacji.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Nie stwierdzono gatunków objętych ochroną w ramach sieci obszarów Natura 2000. Na całym obszarze występuje 27 gatunków roślin, które są objęte ochroną ścisłą lub częściową.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

1163

Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

Zasiedla głównie środkowy bieg podgórskich rzek (krainę lipienia i brzany), zawsze poniżej strefy występowania głowacza przegopłetwego. Spotykany bywa również w nizinnych i morenowych strumieniach charakteryzujących się większym spadkiem, dobrze natlenioną wodą, rzadko osiagającą 24°C. Najczęściej przebywa na żwirowato-kamienistym, rzadziej na piaszczystym dnie. W rzekach preferuje płytsze, przybrzeżne partie o głębokości 10–50 cm. W celu ochrony gatunku należy powstrzymać antropogeniczne oddziaływania na ekosystemy drobnych potoków, a ponadto dążyć do ich renaturyzacji. Zabiegi te przyniosą pozytywny efekt także dla kilku chronionych i wskaźnikowych gatunków ryb (m.in. strzebla potokowa, pstrąg potokowy, lipień).

Zalecenia ochronne: Zachowanie naturalności rzeki Wąskiej, na odcinku przebiegającym przez obszar nie powinna być regulowana ani odmulana. Uzupełnić rozpoznanie występowania.

1188

Kumak nizinny *Bombina bombina*

Jest to gatunek nizinny, preferujący ciepłe i płytkie zbiorniki wodne o bogatej roślinności: starorzecza, zalewane łąki, stawy rybne, małe jeziora i oczka wodne, glinianki, żwirownie, rowy melioracyjne. Unika wody płynącej oraz zimnych i głębokich jezior. Płazy te mogą się rozmnażać

nawet w niewielkich zbiornikach wodnych, jeżeli nie są one pokryte rzesą odcinającą dostęp światła, a presja drapieżników nie jest zbyt wielka. Przeobrażone kumaki przebywają na płycznach, toteż zbiorniki o stromych brzegach są nieodpowiednie.

Naczelnym zadaniem w ochronie tego gatunku jest zachowanie odpowiedniej liczby dogodnych stanowisk rozrodu i odpowiednich warunków na terenach przyległych. Stanowiska takie cechuje umiarkowana ilość roślinności pływającej, łagodne brzegi, sąsiedztwo dogodnych kryjówek zimowych.

Na terenie omawianego obszaru zanotowano około 10-15 odżywiających się samców na trzech stanowiskach. Obecnie stopień rozpoznania rozmieszczenia i liczebności kumaka nizinnego w Polsce jest niewielki. Na podstawie dostępnych danych uznaje się, że kumak niziny jest dość liczny w Polsce i żyje ich co najmniej kilkanaście tysięcy osobników. W związku z tym stanowisko to nie jest ważne dla zachowania gatunku w kraju.

Ochrona miejsc rozrodu może polegać m.in. na: zapobieganiu ich dewastacji, zapobieganiu ich wysychaniu, powstrzymaniu spontanicznych niekorzystnych zmian powodowanych naturalną sukcesją i zarastaniem.

1160

Czerwończyk nieparek

Rozpiętość skrzydeł czerwończyka nieparka sięga do 32–40 mm. Wyraźny jest dymorfizm płciowy. Gatunek związany ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajowymi w dolinach rzek. Preferuje tereny nadwodne oraz obrzeża rowów melioracyjnych. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany w środowiskach suchszych, w tym także ruderalnych. Związane jest to ze składaniem jaj na innych gatunkach szczawiu rosnących w takich miejscach. Gatunek ma jedno, a w sprzyjające sezony dwa pokolenia w roku. Motyle drugiego pokolenia są znacznie mniejsze niż pierwszego. Pojaw motyla przy jednym pokoleniu w roku trwa od końca czerwca do końca lipca. Przy dwóch pokoleniach pierwsze pojawia się od początku czerwca do początku lipca, a drugie od końca lipca do końca sierpnia. Gąsienica żeruje głównie na szczawiu lancetowatym (*Rumex hydrolapathum* Huds.), ostatnio coraz częściej obserwowana jest także na innych gatunkach szczawiu, takich jak szczaw tępolistny (*Rumex obtusifolius* L.), szczaw kędzierzawy (*Rumex crispus* L.) i szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa* L.). Przez cały swój rozwój gąsienica odżywia się liśćmi, a zimuje w młodszych stadiach wzrostowych. Przepoczwarczenie odbywa się na roślinie pokarmowej lub w jej pobliżu. Motyl jest aktywny w ciągu dnia, lata przy słonecznej pogodzie. Odwiedza stosunkowo wiele różnych gatunków kwiatów, preferując głównie te o barwie fioletowej i żółtej, rzadziej białej.

W ramach prac realizowanych przez Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w 2008 r. stwierdzono 2 stanowiska.

Należy w miarę możliwości prowadzić ekstensywną gospodarkę na podmokłych łąkach i nie dopuszczać do ich zarastania. Wskazane jest utrzymywanie śródpolnych i śródleśnych oczek wodnych, na obrzeżach których rosną gatunki szczawiu będące roślinami pokarmowymi gąsienic.

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	91E0-1	Wszystkie płyty siedliska Wg. wydzieleni leśnych 07-13-1-08-366 -p -00 07-13-1-08-366 -r -00 07-13-1-08-370 -o -00 07-13-1-08-371 -l -00 07-13-1-08-371 -m -00 07-13-1-08-371A -b -00 07-13-1-08-371A -c -00 07-13-1-08-371A -j -00 07-13-1-08-372 -l -00 07-13-1-08-366 -a -00 07-13-1-08-366 -i -00 07-13-1-08-366 -j -00 07-13-1-08-366 -k -00 07-13-1-08-366 -m -00 07-13-1-08-366 -n -00 07-13-1-08-371A -d -00 07-13-1-08-371A -g -00 07-13-1-08-371A -h -00 07-13-1-08-371A -i -00 07-13-1-08-371A -k -00 07-13-1-08-369 -j -00 07-13-1-08-369 -p -00 07-13-1-08-369 -r -00 07-13-1-08-370 -j -00 07-13-1-08-370 -k -00 07-13-1-08-370 -m -00	Powierzchnia siedliska		U1	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	Brak danych	Brak danych		
				Gatunki dominujące	FV	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	U1	U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	FV	FV		
				Martwe drewno	U1	U1		
				Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i >50 cm średnicy)	U1	U1		
				Naturalność koryta rzecznoego (stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekim)	FV	FV		
				Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują)	U1	U1		
				Wiek drzewostanu	U1	U1		
				Pionowa struktura roślinności	FV	FV		
				Naturalne odnowienie	FV	FV		

		07-13-1-08-371 -i -00 07-13-1-08-371A -a -00 07-13-1-08-371A -f -00 07-13-1-08-372 -k -00 Wg. Nr. TERYT 280407_4.0010.40 280407_4.0009.44/2 280407_5.0047.514/34 280407_5.0022.54 280407_5.0022.63 280407_5.0022.48 280407_5.0022.61 280407_5.0022.47 280407_5.0022.37/1 280407_5.0022.32/3 280407_5.0013.372/2 280407_5.0013.3371 280407_5.0013.371/2 280407_5.0013.3370 280407_5.0013.370/2 280407_5.0024.8/1 280407_5.0041.AR_2.232 280407_5.0041.AR_2.232 280407_5.0022.63 280407_5.0041.AR_2.232 280407_5.0022.63 280407_5.0013.372/2 280407_5.0013.371/2 280407_5.0013.370/2		drzewostanu				
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	U1	U1		
				Inne zniekształcenia	FV	FV		
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	U1	U1		
			Perspektywy ochrony		U1	U1		
Łęg jesionowo-olszowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	*91E0-3	Wszystkie płaty siedliska Wg. wydzieleni leśnych 07-13-1-08-363 -c -00 07-13-1-08-367 -k -00 07-13-1-08-367 -l -00 07-13-1-08-367 -m -00 07-13-1-08-367 -n -00 07-13-1-08-368 -d -00 07-13-1-08-368 -h -00	Powierzchnia siedliska		U1	FV		
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	FV	FV	U1	
				Gatunki dominujące	FV	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	U1	U1		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	FV	FV		

07-13-1-08-369 -j -00 07-13-1-08-369 -k -00 07-13-1-08-369 -n -00 07-13-1-08-369 -o -00 07-13-1-08-369 -p -00 07-13-1-08-369 -r -00 07-13-1-08-370 -j -00 07-13-1-08-370 -k -00 07-13-1-08-370 -m -00 07-13-1-08-370 -n -00 07-13-1-08-371 -i -00 07-13-1-08-371 -j -00 07-13-1-08-371A -a -00 07-13-1-08-371A -f -00 07-13-1-08-372 -k -00 07-13-1-08-369 -j -00 07-13-1-08-369 -p -00 07-13-1-08-369 -r -00 07-13-1-08-370 -j -00 07-13-1-08-370 -k -00 07-13-1-08-370 -m -00 07-13-1-08-371 -i -00 07-13-1-08-371A -a -00 07-13-1-08-371A -f -00 07-13-1-08-372 -k -00	Wg. Nr. TERYT 280407_5.0010.3371/1 280407_5.0013.3372 280407_5.0013.3371 280407_5.0013.39 280407_5.0013.3363 280407_5.0013.3370 280407_5.0013.3369 280407_5.0024.8/1 280407_5.0013.3368 280407_5.0024.34 280407_5.0024.35 280407_5.0024.36 280407_5.0024.37 280407_5.0024.38 280407_5.0024.39	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	FV	FV
		Martwe drewno	U1	U1
		Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące > 3 m długości i >50 cm średnicy)	U2	U2
		Naturalność koryta rzecznego (stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekim)	FV	FV
		Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują)	U1	U1
		Wiek drzewostanu	U1	U1
		Pionowa struktura roślinności	U1	U1
		Naturalne odnowienie drzewostanu	FV	FV
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	U1	U1
		Inne zniekształcenia	U1	U1
		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	U1	U1
		Perspektywy	U1	U1

		280407_5.0024.40 280407_5.0013.3367 280407_5.0024.44 280407_5.0024.43 280407_5.0024.45 280407_5.0024.42 280407_5.0024.47/1 280407_5.0024.47/2 280407_5.0024.47/3 280407_5.0017.3366/1 280407_5.0022.63 280407_5.0013.372/2 280407_5.0013.371/2 280407_5.0013.370/2	ochrony					
Grąd zboczowy (zbiorowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)	9170-3	Wszystkie płyty siedliska Wg. wydzielen leśnych 07-13-1-08-358 -i -00 07-13-1-08-360 -b -00 07-13-1-08-366 -c -00 07-13-1-08-366 -d -00 07-13-1-08-366 -l -00 07-13-1-08-366 -m -00 07-13-1-08-366 -n -00 07-13-1-08-367 -a -00 07-13-1-08-367 -b -00 07-13-1-08-367 -d -00 07-13-1-08-367 -g -00 07-13-1-08-367 -i -00 07-13-1-08-367 -j -00 07-13-1-08-367 -k -00 07-13-1-08-367 -l -00 07-13-1-08-368 -b -00 07-13-1-08-368 -c -00 07-13-1-08-368 -d -00 07-13-1-08-368 -h -00 07-13-1-08-369 -d -00 07-13-1-08-369 -f -00 07-13-1-08-370 -a -00 07-13-1-08-370 -b -00 07-13-1-08-370 -g -00 07-13-1-08-370 -h -00	Powierzchnia siedliska		FV	FV	FV	
			Struktura i funkcje	Udział w drzewostanie gatunków iglastych	U1	U1		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	FV	FV		
				Udział graba	U1	U1		
				Udział gatunków wczesno-sukcesyjnych w drzewostanie	FV	FV		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	FV	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)	FV	FV		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i > 50 cm grubości	U1	U1		
				Wiek drzewostanu	FV	U1		
				Naturalne odnowienia drzewostanu	FV	FV		
				Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	FV	FV		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	FV	FV		

	07-13-1-08-370 -j -00 07-13-1-08-370 -l -00 07-13-1-08-371 -b -00 07-13-1-08-371 -c -00 07-13-1-08-371A -c -00 07-13-1-08-371A -d -00 07-13-1-08-371A -g -00 07-13-1-08-371A -h -00 07-13-1-08-371A -i -00 07-13-1-08-371A -k -00 07-13-1-08-371A -o -00 07-13-1-08-371D -a -00 07-13-1-08-372 -a -00 07-13-1-08-372 -k -00 07-13-1-08-366 -n -00 07-13-1-08-371A -d -00 07-13-1-08-371A -g -00 07-13-1-08-371A -h -00 07-13-1-08-371A -i -00 07-13-1-08-371A -k -00		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	FV	FV		
			Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	U1	U1		
	Wg. Nr. TERYT 280407_4.0009.44/2 280407_4.0009.45/4 280407_4.0009.45/6 280407_5.0047.514/34 280407_5.0022.48 280407_5.0010.3371/1 280407_5.0010.1/33 280407_5.0013.3372 280407_5.0010.1/51 280407_5.0010.1/57 280407_5.0010.1/56 280407_5.0013.3371 280407_5.0010.4/8 280407_5.0010.4/7 280407_5.0013.3363 280407_5.0010.1/59 280407_5.0010.4/9 280407_5.0013.3370 280407_5.0024.1/9 280407_5.0024.1/6	Perspektywy ochrony		FV	U1		

		280407_5.0024.1/3 280407_5.0013.3369 280407_5.0013.3361/1 280407_5.0024.4 280407_5.0013.3360 280407_5.0013.3368 280407_5.0024.58/7 280407_5.0024.59/1 280407_5.0024.60/1 280407_5.0024.59/2 280407_5.0013.3367 280407_5.0024.58/6 280407_5.0024.52 280407_5.0017.3366/1 280407_5.0017.3358 280407_5.0024.51 280407_5.0024.50 280407_5.0041.AR_2.238/2 280407_5.0041.AR_2.3366/3 280407_5.0041.AR_2.234 280407_5.0041.AR_2.3366/2 280407_5.0022.63 280407_5.0041.AR_2.232						
Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	9160-1	Wszystkie płyty siedliska	Powierzchnia siedliska		FV	U1	U1	
		Wg. wydzieleni leśnych	Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	U1	U1		
		07-13-1-08-358 -b -00		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	U1	U1		
		07-13-1-08-358 -g -00		Udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez wczesnosukcesyjnych)	FV	FV		
		07-13-1-08-358 -h -00		Udział graba	U1	U1		
		07-13-1-08-358 -i -00		Udział gatunków wczesnosukcesyjnych w drzewostanie	U1	U1		
		07-13-1-08-358 -j -00		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	U2	U1		
		07-13-1-08-359 -f -00						
		07-13-1-08-360 -b -00						
07-13-1-08-360 -c -00								
07-13-1-08-361 -a -00								
07-13-1-08-361 -b -00								
07-13-1-08-361 -c -00								
07-13-1-08-361 -d -00								
07-13-1-08-361 -g -00								
07-13-1-08-361 -h -00								
07-13-1-08-361 -i -00								

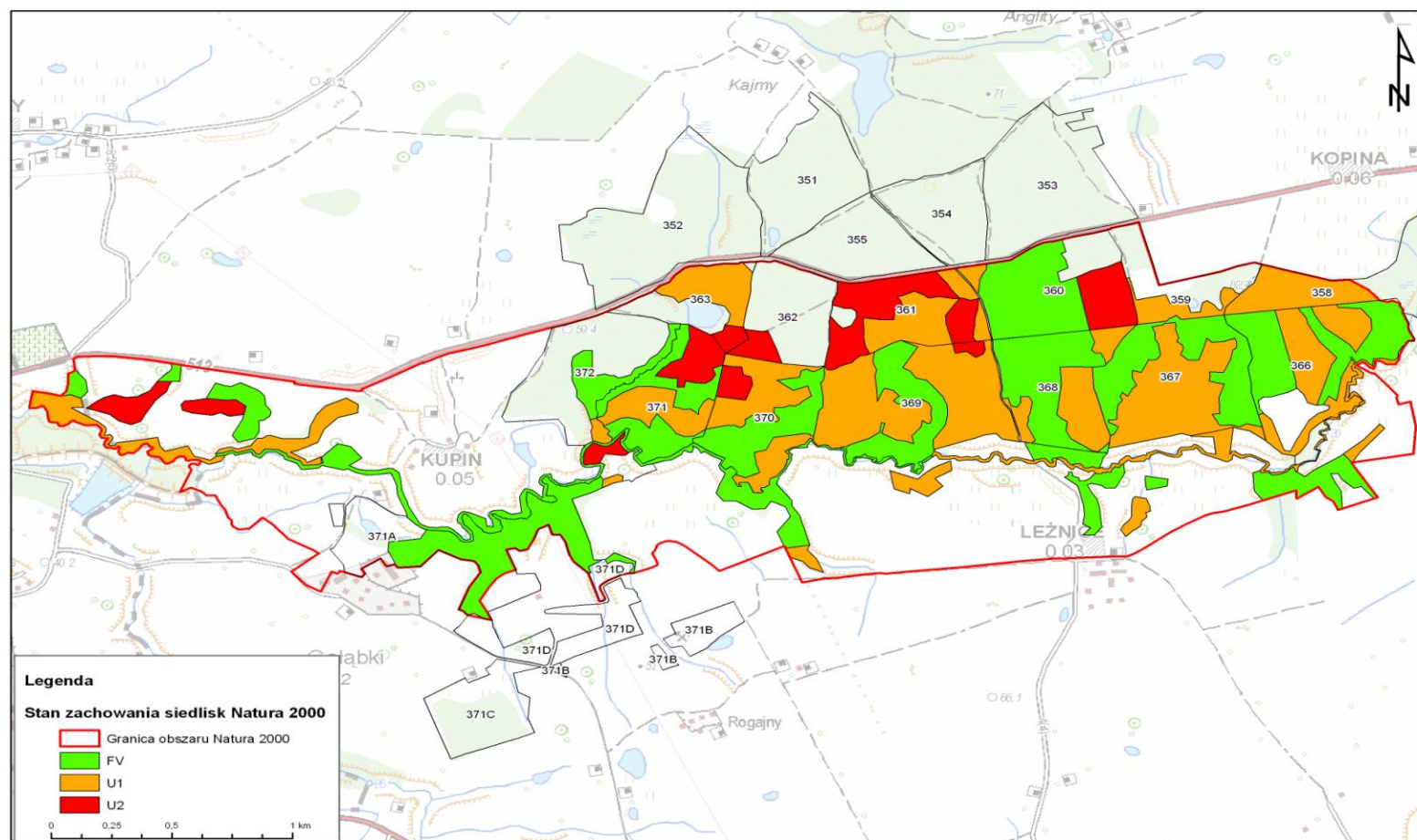
	07-13-1-08-361 -j -00		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	U2	U1		
	07-13-1-08-362 -j -00		Martwe drewno (łącznie zasoby)	U1	U1		
	07-13-1-08-363 -b -00		Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i > 50 cm grubości	U2	U2		
	07-13-1-08-363 -i -00		Wiek drzewostanu	U1	U1		
	07-13-1-08-366 -a -00		Naturalne odnowienia drzewostanu	U1	U1		
	07-13-1-08-366 -b -00		Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu	U1	FV		
	07-13-1-08-366 -d -00		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	U1	U1		
	07-13-1-08-366 -f -00		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	U1	U1		
	07-13-1-08-366 -g -00		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	U2	U1		
	07-13-1-08-366 -h -00		Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptywanie, zaśmiecanie)	U1	U1		
	07-13-1-08-366 -i -00		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny)				
	07-13-1-08-366 -j -00						
	07-13-1-08-366 -k -00						
	07-13-1-08-366 -m -00						
	07-13-1-08-367 -a -00						
	07-13-1-08-367 -b -00						
	07-13-1-08-367 -c -00						
	07-13-1-08-367 -d -00						
	07-13-1-08-367 -f -00						
	07-13-1-08-367 -g -00						
	07-13-1-08-367 -h -00						
	07-13-1-08-367 -i -00						
	07-13-1-08-367 -l -00						
	07-13-1-08-367 -n -00						
	07-13-1-08-368 -a -00						
	07-13-1-08-368 -b -00						
	07-13-1-08-368 -c -00						
	07-13-1-08-368 -d -00						
	07-13-1-08-368 -f -00						
	07-13-1-08-368 -g -00						
	07-13-1-08-368 -h -00						
	07-13-1-08-369 -a -00						
	07-13-1-08-369 -b -00						
	07-13-1-08-369 -c -00						
	07-13-1-08-369 -d -00						
	07-13-1-08-369 -f -00	Perspektywy ochrony		FV	U1		
	07-13-1-08-369 -g -00						
	07-13-1-08-369 -h -00						
	07-13-1-08-369 -i -00						
	07-13-1-08-369 -l -00						
	07-13-1-08-369 -m -00						
	07-13-1-08-369 -r -00						
	07-13-1-08-370 -b -00						

	07-13-1-08-370 -c -00 07-13-1-08-370 -d -00 07-13-1-08-370 -f -00 07-13-1-08-370 -i -00 07-13-1-08-370 -j -00 07-13-1-08-370 -l -00 07-13-1-08-371 -a -00 07-13-1-08-371 -b -00 07-13-1-08-371 -d -00 07-13-1-08-371 -f -00 07-13-1-08-371 -g -00 07-13-1-08-371 -h -00 07-13-1-08-371 -i -00 07-13-1-08-371 -j -00 07-13-1-08-371 -k -00 07-13-1-08-371 -l -00 07-13-1-08-366 -a -00 07-13-1-08-366 -i -00 07-13-1-08-366 -j -00 07-13-1-08-366 -k -00 07-13-1-08-366 -m -00 Wg. Nr TERYT 280407_5.0013.3371 280407_5.0013.39 280407_5.0013.3363 280407_5.0013.3370 280407_5.0013.3362 280407_5.0013.3369 280407_5.0013.3361/1 280407_5.0024.7 280407_5.0013.361/3 280407_5.0013.3361/2 280407_5.0013.3360 280407_5.0013.369/2 280407_5.0013.3368 280407_5.0013.3367 280407_5.0013.3359 280407_5.0017.3366/1 280407_5.0017.3358 280407_5.0017.30/10 280407_5.0017.31/2						
--	---	--	--	--	--	--	--

		280407_5.0041.AR_2.3366/3 280407_5.0041.AR_2.234 280407_5.0041.AR_2.3366/2 280407_5.0017.3357 280407_5.0041.AR_2.230/2 280407_5.0041.AR_2.232						
Murawy kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	6210	Wszystkie płyty siedliska Wg. nr TERYT 280407_4.0009.44/2 280407_5.0047.514/34	Powierzchnia siedliska		U1	U2	U2	
			Struktura i funkcje (było U1 i U2)	Gatunki charakterystyczne	FV	U1		
				Obce gatunki inwazyjne	U1	U1		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	U2	U2		
				Ekspansja krzewów i podrostu drzew	U2	U2		
				Liczba gatunków storczykowatych	U2	U2		
			Zachowanie strefy ekotonowej	U1	U1			
Perspektywy ochrony		U1	U2					
Starorzecza i drobne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion Potamion</i>	3150-2	Wszystkie płyty siedliska Wg. nr TERYT 280407_4.0009.44/2 280407_5.0047.514/34 280407_5.0022.48	Powierzchnia siedliska		Brak danych	U1	U2	
			Struktura i funkcje	Barwa wody	Brak danych	U2		
				Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk	U1	U2		
				Gatunki inwazyjne i obce dla zbiorowisk makrofitów	FV	FV		
				Odczyn wody	Brak danych	Brak danych		
			Przezroczystość	U2	U2			
Perspektywy ochrony		Brak danych	U2					
Gatunki								
Głowacz białopłetwy	1163		Parametry populacji	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	
			Parametry siedliska gatunku	Brak danych	Brak danych	Brak danych		

Rys. 3 Stan zachowania siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000

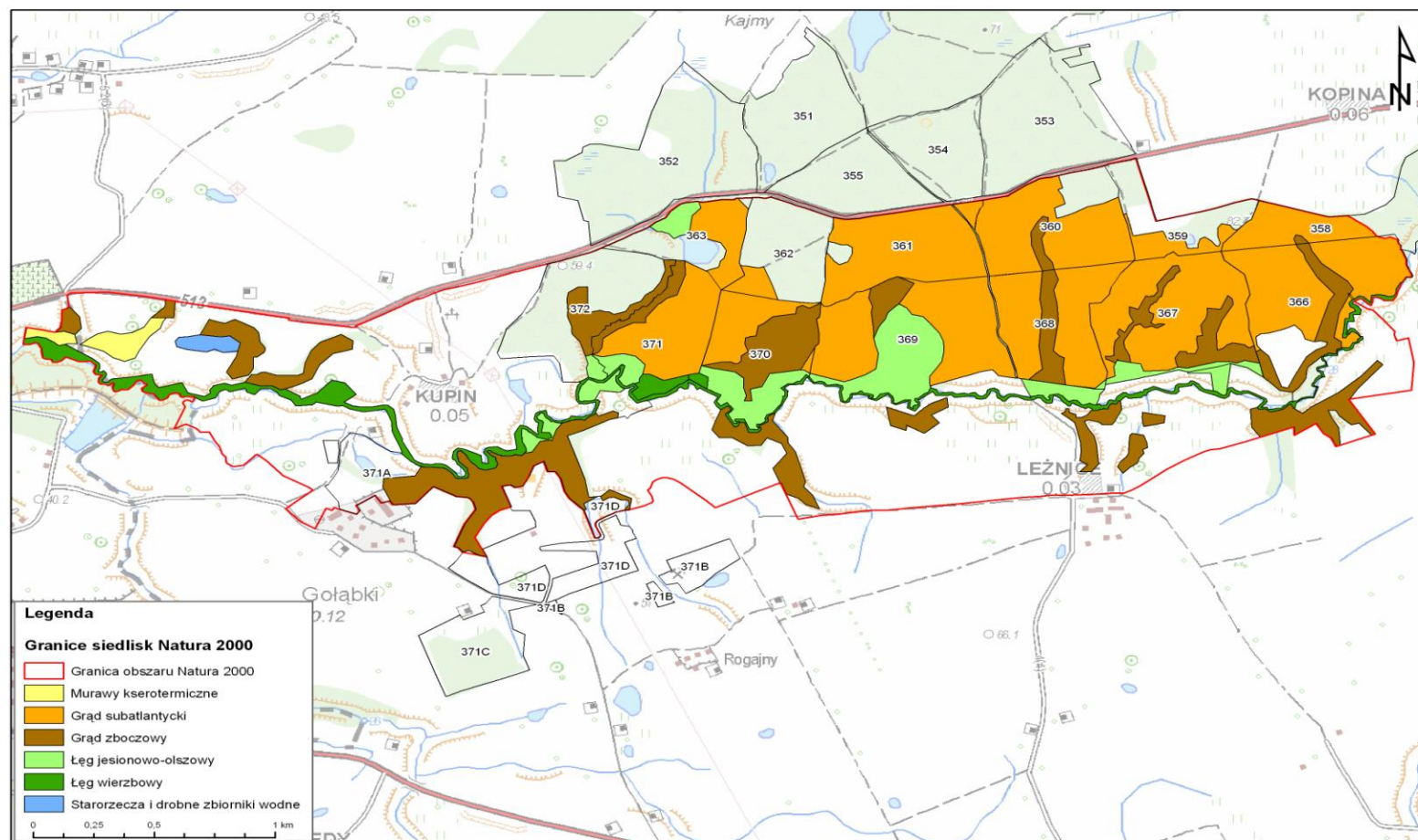

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
	91E0-1 Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 6	1. Wycinka drzew w okolicy łąk i bezpośrednio nad brzegiem rzeki. 2. Nadmierna presja bobrów.	1. Zmiany poziomu wód rzeki Wąskiej
	*91E0-3 Łęg jesionowo- olszowy (<i>Fraxino- Alnetum</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 5	1. Wycinka drzew - rębnia zupełna. 2. Nadmierna presja bobrów.	1. Zmiany poziomu wód rzeki Wąskiej
	9170-3 Grąd zboczowy (zbiorowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 3	1. Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia zupełna.	1. Nadmierna antropopresja i penetracja siedlisk przez turystów.
	9160-1 Grąd subatlantycki (<i>Stellario- Carpinetum</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 2	1. Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia zupełna.	1. Nadmierna antropopresja i penetracja siedlisk przez turystów.
	6210 Murawy	Wszystkie stanowiska (rys. 4)	1. Porzucenie tradycyjnych metod użytkowania 2. Zarastanie otwartych przestrzeni	1. Zarastanie muraw drzewami i krzewami 2. Zaprzestanie koszenia

	kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 4		3. Zalesianie 4. Żwirownie 5. Zabiegi agrotechniczne – orka, uprawa 6. Zabudowa, w tym rekreacyjna
	3150-2 Starorzecza i drobne zbiorniki wodne	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 1	1. Spadek poziomy wody i zarastanie roślinnością szuwarową.	1. Eutrofizacja.

Rys. 4 Przebieg granic siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Murawy koło Pasłęka

5. Cele działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
91E0-1 Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 6	<i>FV</i>	Odtworzenie i utrzymanie prawidłowej struktury przestrzennej i wiekowej fitocenozy. Zwiększenie intensywności procesów samooczyszczania wód na terenach siedlisk silnie uwodnionych.	W ciągu 10 lat realizacji PZO. (Jest to celem długofalowym wykraczającym czasowo poza okres realizacji PZO)
*91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 5	<i>UI</i>	Odtworzenie i utrzymanie prawidłowej struktury przestrzennej i wiekowej fitocenozy. Zwiększenie intensywności procesów samooczyszczania wód na terenach siedlisk silnie uwodnionych.	W ciągu 10 lat realizacji PZO. (Jest to celem długofalowym wykraczającym czasowo poza okres realizacji PZO).
9170-3 Grąd zboczowy (zbiorowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 3	<i>FV</i>	Odtworzenie i utrzymanie prawidłowej struktury przestrzennej i wiekowej fitocenozy.	W ciągu 10 lat realizacji PZO. (Jest to celem długofalowym wykraczającym czasowo poza okres realizacji PZO).
9160-1 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 2	<i>UI</i>	Odtworzenie i utrzymanie prawidłowej struktury przestrzennej i wiekowej fitocenozy.	Odtworzenie powierzchni siedliska następuje w wyniku stopniowej przebudowy drzewostanów na siedlisku grądu. Jest to celem długofalowym

				wykraczającym czasowo poza okres realizacji PZO. Dla odtwarzania łąk optymalne jest przyjmowanie docelowego składu drzewostanu
6210 Murawy kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 4	U2	Utrzymanie właściwego stanu siedliska	W ciągu 10 lat realizacji PZO
3150-2 Starorzeczka i drobne zbiorniki wodne	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Granice siedlisk przyrodniczych Poligon nr 1	U2	Utrzymanie w stanie naturalnym siedliska. Zachowanie diagnostycznych zbiorowisk roślinnych. Zapobieganie emisji zanieczyszczeń powodujących hipertrofizację zbiorników	W ciągu 10 lat realizacji PZO
1163 Głowacz białopłetwy	Wszystkie stanowiska (rys. 4) Koryto rzeki Wąskiej	XX	Utrzymanie właściwego stanu siedliska	Do określenia po wykonaniu inwentaryzacji

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
91E0-1 Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	B1	Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu	Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew.	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 5 <i>Zadanie PZO - Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary
	B2	Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum	Bezpośrednio nad rzeką drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego. Ze względu na wysokie wartości przyrodnicze oraz zakwalifikowanie do drzewostanów ochronnych należy podtrzymać taki zapis w przyszłych PUL. Działanie to zabezpieczy właściwy stan ochrony siedliska. Na pozostałej powierzchni możliwe jest prowadzenie prac leśnych w celu zachowania i wprowadzenia prawidłowej	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 6 <i>Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary

			struktury siedliska. Pozostawienie wydzielających się i martwych drzew do naturalnego rozkładu.				
*91E0-3	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
Łęg jesionowo- olszowy (<i>Fraxino- Alnetum</i>)	B3	Usunięcie gatunków obcych dla łągu. Stopniowa przebudowa drzewostanu do łągu *91E0-3	Poprawa struktury gatunkowej. W drzewostanie różnowiekowym, czyszczenia lub trzebieże zapisane w PUL powinny obejmować gatunki obce dla łągu. W przyszłości należy dążyć do całkowitej eliminacji gatunków iglastych, należy pozostawić gatunki charakterystyczne dla łągu tj. Ol, Js.	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 7 <i>Zadanie PZO – usunięcie gatunków obcych dla siedliska</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary
	B4	Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu	Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew.	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 5 <i>Zadanie PZO – pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary
9170-3	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
Grąd zboczowy (zbirowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)		Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum	W wąwozach, jarach i na zboczach drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego rębniami zupełnymi. Ze względu na wysokie wartości przyrodnicze oraz zakwalifikowanie do	Zgodnie z załącznikiem mapowym - rys. 6 <i>Zadanie PZO - Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary

		<p>drzewostanów ochronnych należy podtrzymać taki zapis w przyszłych PUL. Działanie to zabezpieczy właściwy stan ochrony siedliska.</p> <p>Na pozostałej powierzchni możliwe jest prowadzenie prac leśnych w celu zachowania i wyprowadzenia prawidłowej struktury siedliska.</p> <p>W drzewostanie różnowiekowym czyszczenia lub trzebieże zapisane w PUL powinny obejmować gatunki obce dla grądu subatlantyckiego.</p> <p>W przyszłości należy dążyć do całkowitej eliminacji Dbc, Dg i Md oraz ograniczenia ilościowego Św i So.</p> <p>Wprowadzenie gatunków liściastych w gniazdach (lukach) niezależnie od przyczyn ich powstania.</p>				
	<p>Usunięcie gatunków obcych dla grądu.</p> <p>Stopniowa przebudowa drzewostanu do grądu 9170-3</p>	<p>Poprawa struktury gatunkowej.</p> <p>W drzewostanie różnowiekowym, czyszczenia lub trzebieże zapisane w PUL powinny obejmować gatunki obce dla grądu zboczowego.</p> <p>W przyszłości należy dążyć do</p>	<p>Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys.7</p> <p><i>Zadanie PZO – usunięcie gatunków obcych dla siedliska</i></p>	<p>W ciągu całego czasu realizacji PZO</p>	<p>Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści</p>	<p>RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary</p>

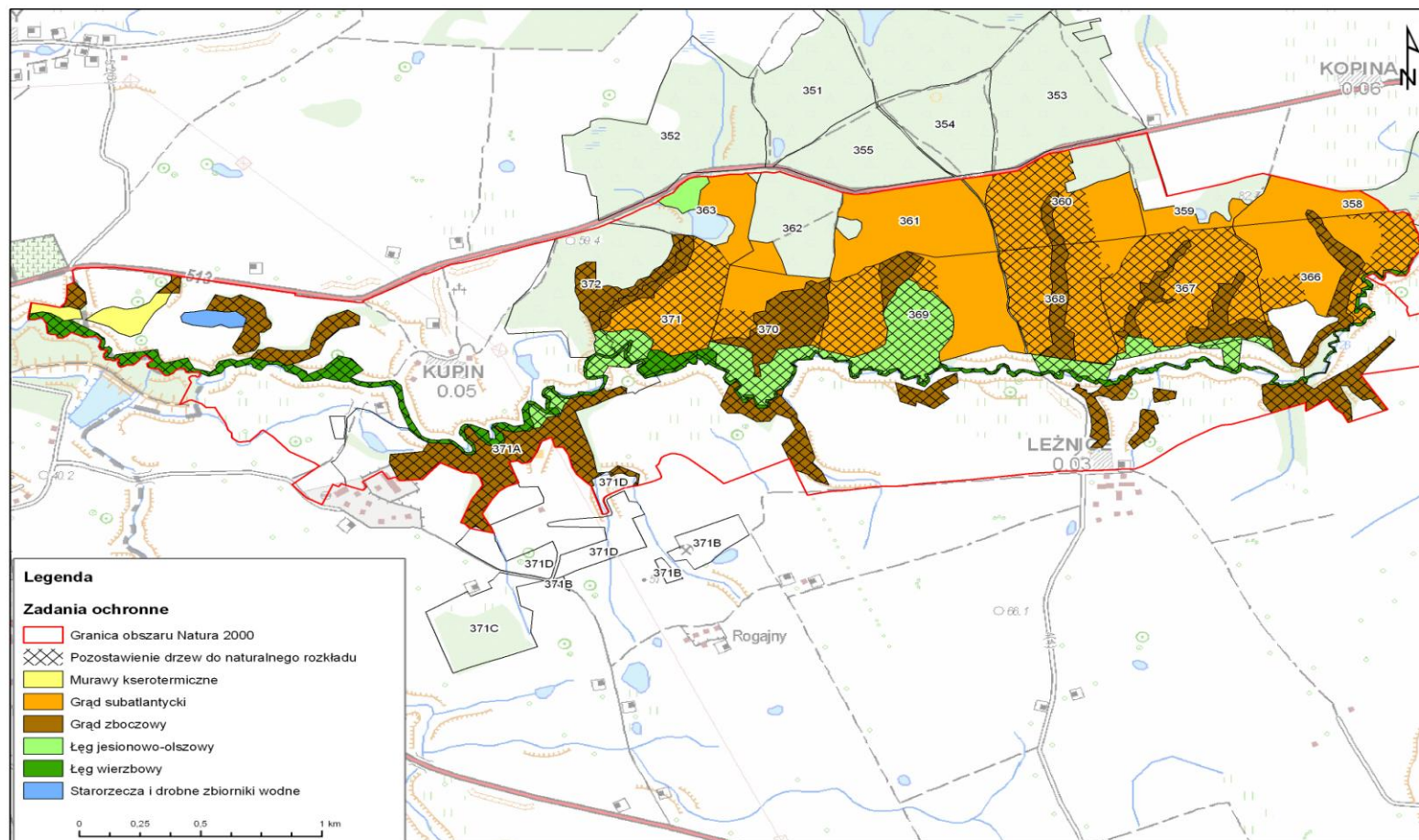
			całkowitej eliminacji Dbc, Dg i Md oraz ograniczenia ilościowego Św, So i Brz, należy pozostawić gatunki charakterystyczne dla grądu tj. Bk, Db, Gb, Lp, Jw, Kl.				
9160-1 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
		Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum	Na zboczach drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego rębniami zupełnymi. Ze względu na wysokie wartości przyrodnicze oraz zakwalifikowanie do drzewostanów ochronnych należy podtrzymać taki zapis w przyszłych PUL. Działanie to zabezpieczy właściwy stan ochrony siedliska. Na pozostałej powierzchni możliwe jest prowadzenie prac leśnych w celu zachowania i wyprowadzenia prawidłowej struktury siedliska. W drzewostanie różnowiekowym czyszczenia lub trzebieże zapisane w PUL powinny obejmować gatunki obce dla grądu subatlantyckiego. W przyszłości należy dążyć do	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 6 <i>Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary

		całkowitej eliminacji Dbc, Dg i Md oraz ograniczenia ilościowego Św i So. Wprowadzenie gatunków liściastych w gniazdach (lukach) niezależnie od przyczyn ich powstania.				
	Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu	Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew.	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 5 <i>Zadanie PZO – pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary
	Usunięcie brzozy	Na wyznaczonych powierzchniach należy dążyć do eliminacji Brz (80%) i sukcesywnego wprowadzania innych gatunków grądowych takich jak Bk, Db, Gb, Lp, Jw, Kl.	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 9 <i>Zadanie PZO - Usunięcie brzozy</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary
	Usunięcie gatunków obcych dla grądu. Stopniowa przebudowa drzewostanu do grądu 9160-1	Poprawa struktury gatunkowej. W drzewostanie różnowiekowym, czyszczenia lub trzebieże zapisane w PUL powinny obejmować gatunki obce dla grądu subatlantyckiego. W przyszłości należy dążyć do całkowitej eliminacji Dbc, Dg i Md oraz ograniczenia	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 7 <i>Zadanie PZO – usunięcie gatunków obcych dla siedliska</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez ponoszenia kosztów, choć może skutkować zmniejszeniem uzyskiwanych korzyści	RDLP Olsztyn Nadleśnictwo Młynary

			ilościowego Św, So i Brz, należy pozostawić gatunki charakterystyczne dla grądu tj. Bk, Db, Gb, Lp, Jw, Kl.				
6210 Murawy kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
		Zachowanie siedliska przyrodniczego	Ze względu na zły stan zachowania siedliska niezbędne jest koszenie okrywy roślinnej według instrukcji	Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 6 <i>Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum</i>	W ciągu całego czasu realizacji PZO		RDOŚ Olsztyn Gmina Pasłęk Właściciele działek
		<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
		Wykaszenie	Wysokość koszenia 10 cm, wykonywane każdego roku w terminie od 1.08. do 15.09. w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż jeden pokos w roku, pozostawienie 15-20% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, usuwanie biomasy, użytkowanie bez stosowania nawożenia.	Teren Gminy Pasłęk – grunty dzierżawione przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji teren Parku Ekologicznego Zgodnie z załącznikiem mapowym – rys. 6 <i>Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum</i>	Koszenie każdego roku		RDOŚ Olsztyn Gmina Pasłęk Właściciele działek
3150-2 Starorzeczca i naturalne	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
		Zachowanie naturalnej	Utrzymanie bez ingerencji.		W ciągu całego czasu	Bez kosztów specyficznych	RDOŚ Olsztyn Gmina Pasłęk

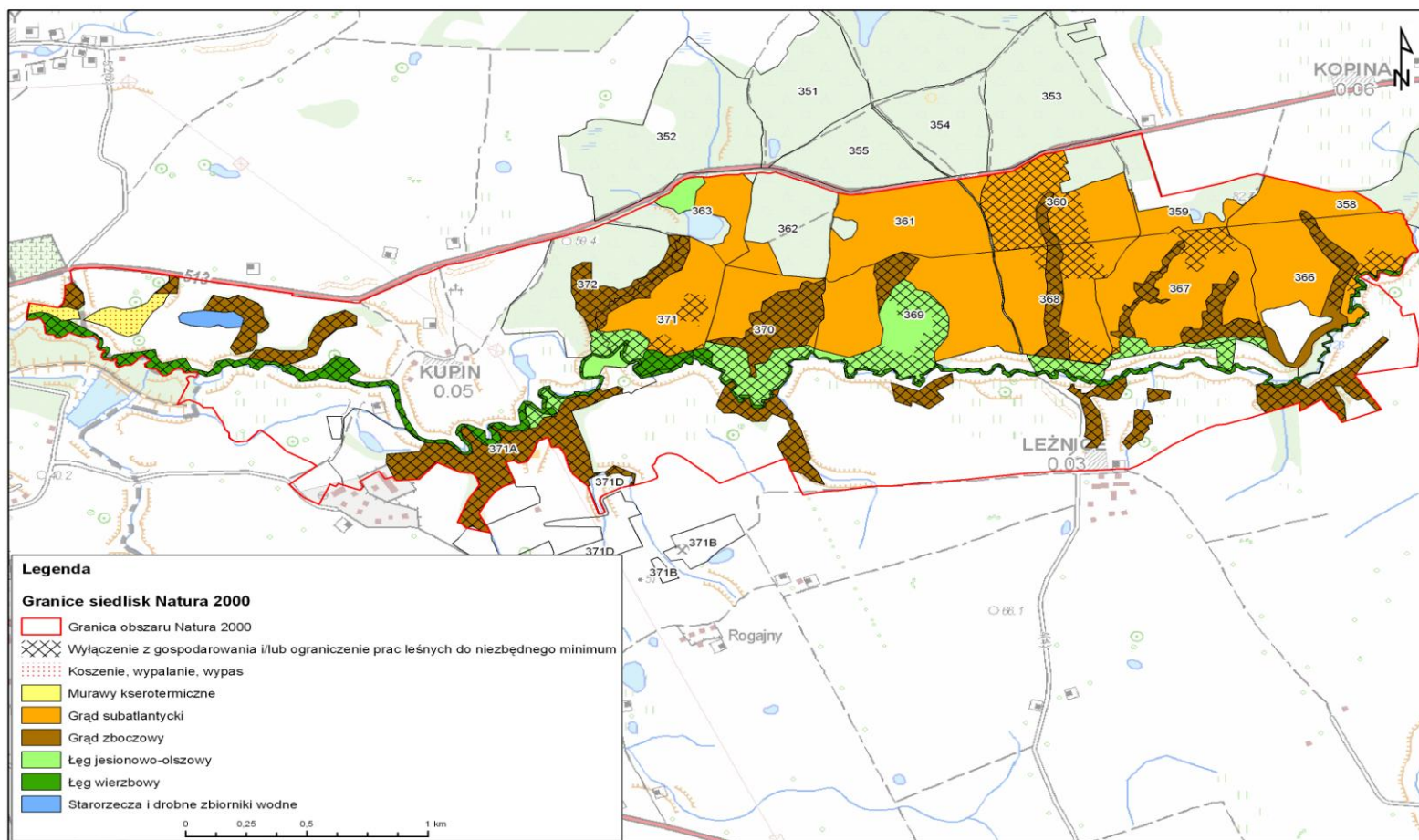
eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>		roślinności wodnej			realizacji PZO	związanych z ochroną siedliska przyrodniczego.	
1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
		Zachowanie siedliska w stanie naturalnym	Zachowanie rzeki Wąskiej na odcinku przebiegającym przez obszar Natura 2000 w stanie naturalnym, nie regulowanie i nie odmulanie.	rzeka Wąska na całej długości w obszarze	W ciągu całego czasu realizacji PZO	Bez kosztów	ŻZMiUW w Elblągu
	Nr	<i>Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
		Rozpoznanie populacji	Inwentaryzacja metodą elektropołówów	rzeka Wąska na całej długości w obszarze	Pierwsza połowa okresu trwania PZO	2 000,00 zł	RDOŚ Olsztyn

Rys. 5 Zadanie PZO- Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu

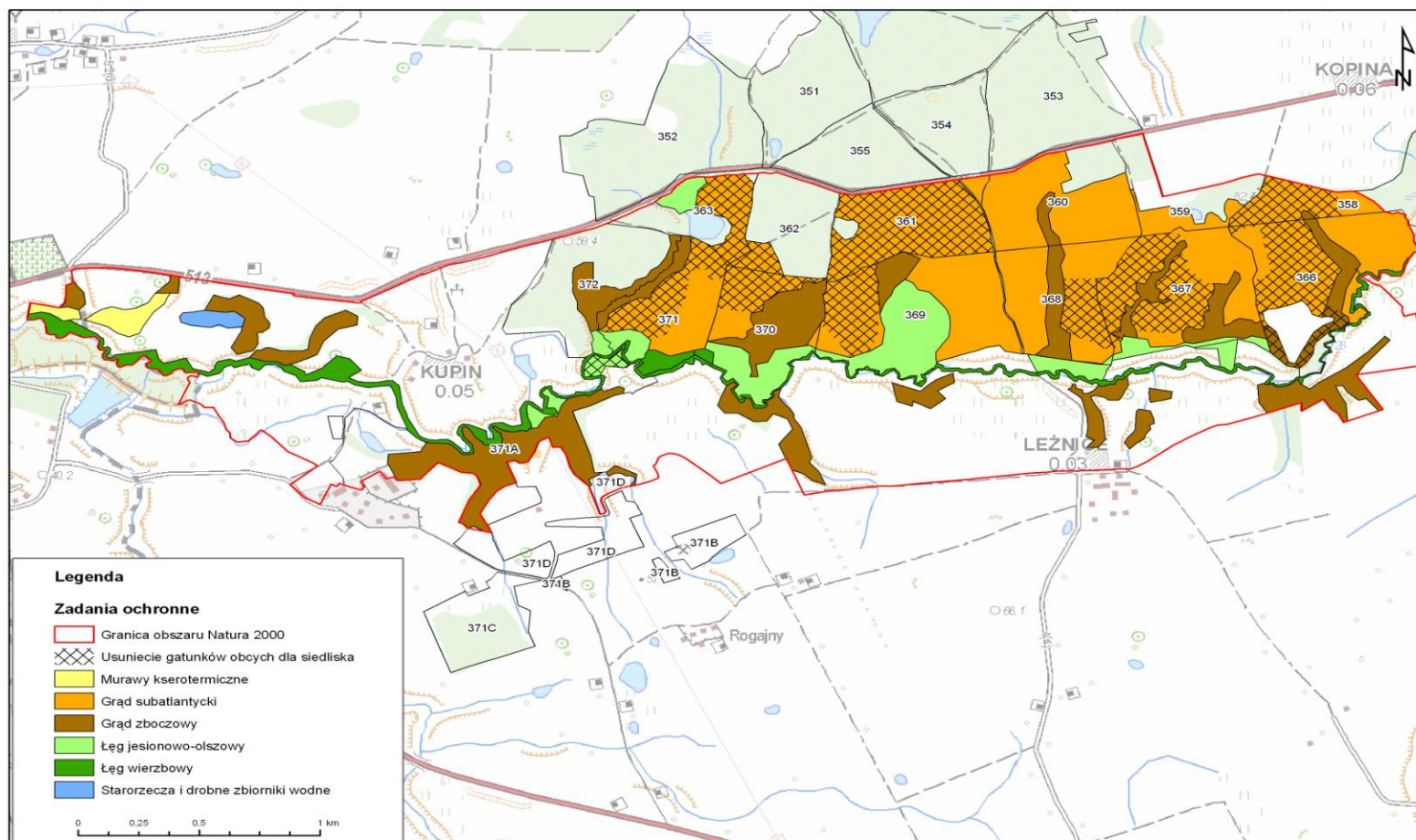

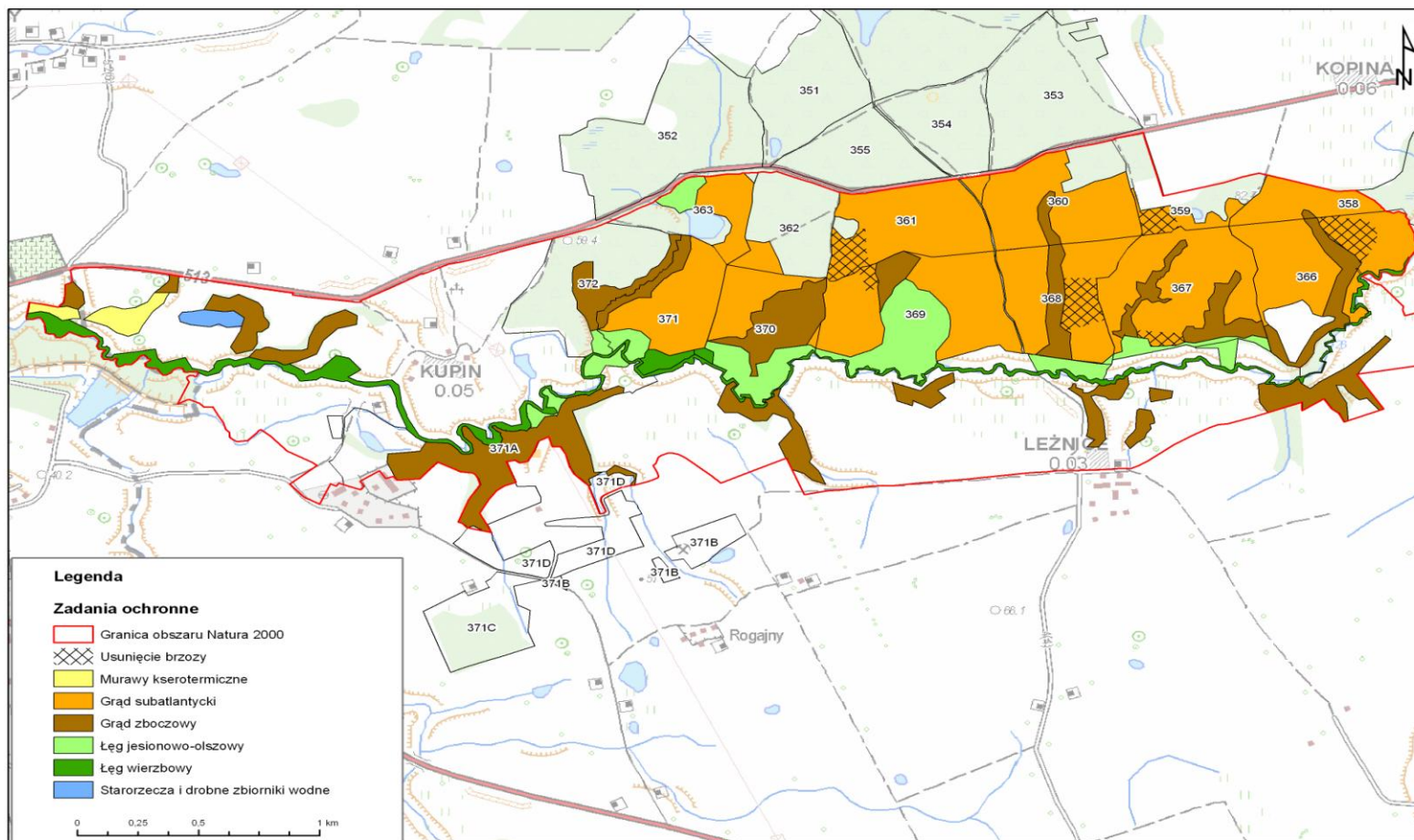
Rys. 6 Zadanie PZO- Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum

Rys. 7 Zadanie PZO- usunięcie gatunków obcych dla siedliska

Rys. 8 Zadanie PZO - Usunięcie brzozy

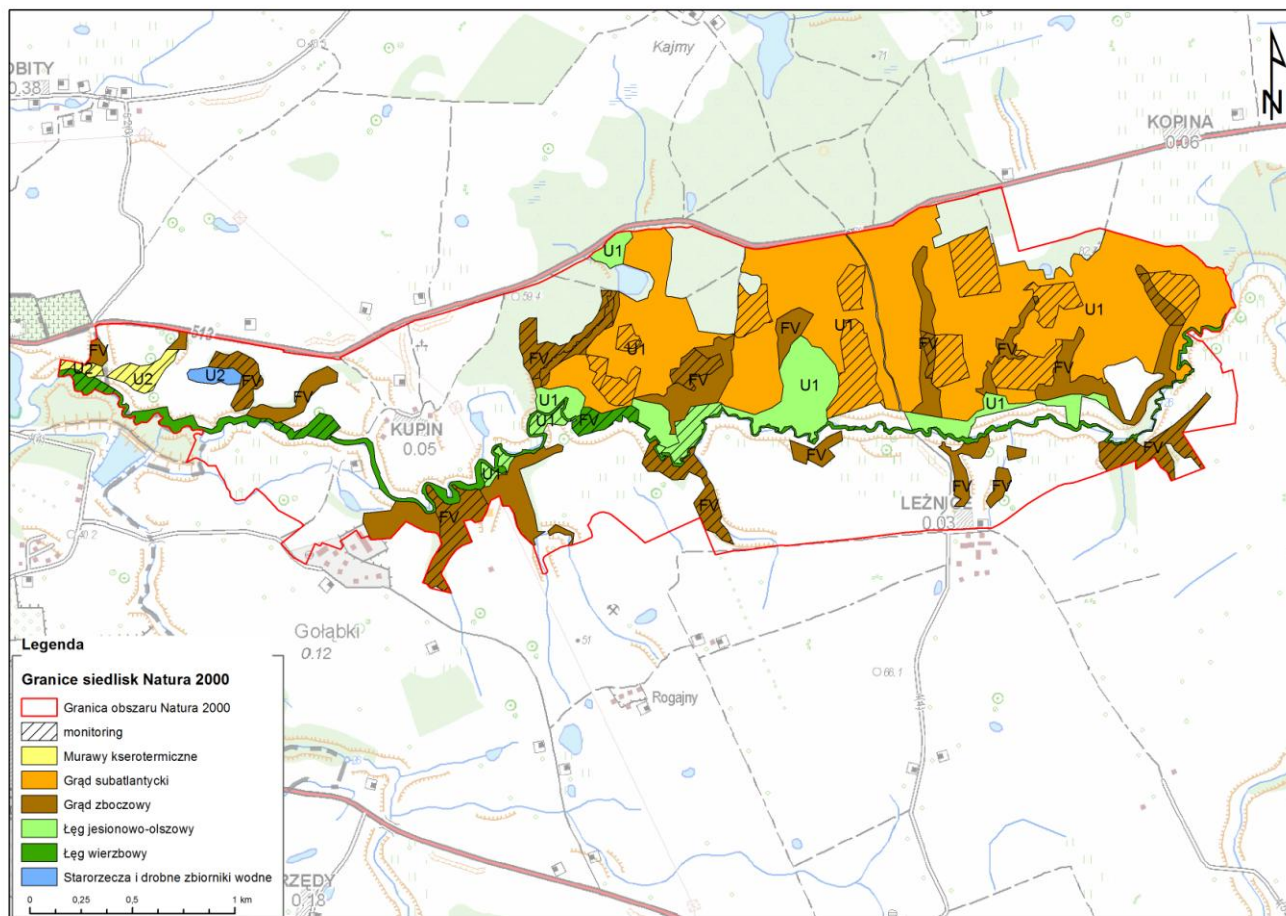

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Cel	Parametr	Wskaźnik (wg. pkt. 3 <i>Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem</i>)	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
91E0-1 Łęg wierzbowy (<i>Salicetum albae</i>)	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	4
*91E0-3 Łęg jesionowo- olszowy (<i>Fraxino- Alnetum</i>)	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania a siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	5
9170-3 Grąd zboczowy (zbirowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i>)	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania a siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	12

9160-1 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania a siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	24
6210 Murawy kserotermiczne z klasy <i>Festuco-Brometea</i>	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania a siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	2
3150-2 Starorzeczka i drobne zbiorniki wodne	Powierzchnia siedliska; Struktura i funkcje; Szanse zachowania a siedliska	Zgodnie z PMS GIOŚ	Ocena zgodnie z metodyką PMS na podstawie zdjęcia fitosocjologicznego i oszacowania warunków siedliskowych	Co 5 lat, począwszy od 2014 r.	Wybrane stanowiska (określone w załączniku mapowym – rys. 9 <i>Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony</i>)	RDOŚ Olsztyn	1

Rys. 9 Działania w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Jeżeli w trakcie opracowywania planu zidentyfikowane zostaną wskazania do obowiązujących opracowań planistycznych to należy je umieścić w poniższym zestawieniu.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<i>Dane z tab. w pkt 2.5</i>	<i>Wskazania powinny wynikać z analizy zapisów z tab. z pkt: 2.5, 4 oraz 5.</i>

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Na chwilę obecną nie ma przesłanek do sporządzenia planu ochrony.

Plan ochrony należy sporządzić w przypadku zastosowania do niniejszego planu zadań ochronnych Art. 28 ust 11 pkt 3a ustawy o ochronie przyrody.

Przesłanki do sporządzenia planu ochrony mogą ujawnić się w wyniku rozpoznania występowania oraz stanu siedlisk i stanu populacji gatunków zwierząt.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

Zaproponowano zmiany w SDF przedstawione w poniższej tabeli. Propozycja zmian w SDF (Plik PDF)– załącznik .....
 Nie proponuje się zmian granic obszaru - jego powiększenia bądź zmniejszenia.

W odniesieniu do SDF (załączyć do dokumentacji propozycję zmienionego SDF wg. Instrukcji wypełniania SDF przekazanej przez Zamawiającego).

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
	1188 Bombina bombina – CBCC; populacja osiadła 11-50	1188 Bombina bombina – D;	Kumak nizinny nie może być dłużej przedmiotem ochrony. Decyduje o tym niewielka liczebność populacji lokalnej (szacowana liczebność 10-15 dorosłych samców) i liczba optymalnych siedlisk (stwierdzono 2 stanowiska). Kumak niziny jest względnie liczny w Polsce (szacowana populacja - kilkanaście tysięcy osobników – informacje własne). Jednocześnie jest częstym płazem na terenie Warmii i Mazur (znanych jest kilkaset stanowisk - informacje własne), na tej podstawie uznano, że stanowisko to nie jest ważne dla zachowania gatunku w kraju i regionu.
	6210 Murawy kserotermiczne z klasy Festuco-Brometea - % pokrycia 1,81	6210 Murawy kserotermiczne z klasy Festuco-Brometea - % pokrycia 0,6	Zmiana granic tego siedliska przyrodniczego jest wynikiem pierwotnego błędu naukowego, popełnionego na etapie weryfikacji obszaru w ramach prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w 2008 r. Materiały źródłowe wykorzystane przez WZS były w większości nieaktualne, bowiem pochodziły z terenowych badań własnych (Tadeusza Korniaka) przeprowadzonych na zboczach doliny rzeki Wąskiej w latach 1995-1997, a także z opracowania pt.: „Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Pasłęk”. Biuro Planowania Przestrzennego w Elblągu, Elbląg, 1997 (maszynopis) oraz z przeprowadzonych badań terenowych na omawianym obszarze jedynie w okresie od 01.07.2008 do 30.09.2008 r.
	9160 Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum) - % pokrycia 28,23	9160 Grąd subatlantycki - % pokrycia 27,8	Wynik weryfikacji kartowania terenowego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • dokładne pomiary w terenie przy pomocy odbiornika GPS i kartowania; • wykonanie prac leśnych – usunięcie drzew od czasu sporządzania SDF; • dokładna ocena fitosocjologiczna w porównaniu z pracami podczas wykonywania SDF. Konsultacje z Nadleśnictwem Młynary i analiza siedlisk (pod kątem rodzaju gleb).
	9170 Grąd	9170-3	Wynik weryfikacji kartowania terenowego, w tym:

<p>środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) - % pokrycia 19,3</p>	<p>Grąd zboczowy zbiorowisko <i>Acer platanoides-Tilia cordata</i> - % pokrycia 12,5</p>	<p>• dokładne pomiary w terenie przy pomocy odbiornika GPS i kartowania; • wykonanie prac leśnych – usunięcie drzew od czasu sporządzania SDF; • dokłada ocena fitosocjologiczna w porównaniu z pracami podczas wykonywania SDF.</p>	<p>Konsultacje z Nadleśnictwem Młynary i analiza siedlisk (pod kątem rodzaju gleb).</p>
<p>91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albobfragilis</i>, <i>Populetum albae, Alnenion</i>) -% pokrycia 2,86</p>	<p>91E0-1 Łęg wierzbowy <i>Salicetum albae</i> - % pokrycia 3,1 *91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy <i>Fraxino-Alnetum</i> - % pokrycia 4,8</p>	<p>Wynik weryfikacji kartowania terenowego, w tym: • dokładne pomiary w terenie przy pomocy odbiornika GPS i kartowania; • wykonanie prac leśnych – usunięcie drzew od czasu sporządzania SDF; • dokładna ocena fitosocjologiczna w porównaniu z pracami podczas wykonywania SDF.</p>	<p>Konsultacje z Nadleśnictwem Młynary i analiza siedlisk (pod kątem rodzaju gleb).</p>
	<p>3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i></p>		

W odniesieniu do granic obszaru (załączyć plik PDF oraz wektorową warstwę informacyjną GIS zawierające zmienione granice obszaru)

L.p.	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
	<i>Plik PDF mapy i wektorowa warstwa informacyjna GIS</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne dla wprowadzonych zmian</i>

11. Zestawienie uwag i wniosków

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
	Moduł B		
	<p>Propozycja zmiany zapisu (4. Analiza zagrożeń):</p> <ol style="list-style-type: none"> 9170-3 Grąd zboczowy; Zagrożenia: „Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia całkowita i gniazdowa” na następujący „Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia zupełna”; 9160-1 Grąd subatlantycki; Zagrożenia: „Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia całkowita i gniazdowa” na następujący „Wycinka drzew na dużych powierzchniach – rębnia zupełna”; *91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy; Zagrożenia: „Wycinka drzew” na następujący „Wycinka drzew 	<i>Nadleśnictwo Młynary</i>	<i>Uwagę uwzględniono.</i>

	<i>rębnią zupełną</i> .		
	<p>Propozycja zmiany zapisu (6. Ustalenie działań ochronnych):</p> <ol style="list-style-type: none"> 91E0-1 Łęg wierzbowy; Zadanie: Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu - „Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew. Pozostawienie 5% wydzielających się (martwych) drzew oraz wszystkich drzew dziuplastych do naturalnej śmierci i rozkładu” na następujący „Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew”; 91E0-1 Łęg wierzbowy; Zadanie: „Wylączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum” na następujący „Wylączenie z użytkowania rębniąmi zupełnymi”; *91E0-3 Łęg jesionowo-olszowy; Zadanie: Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu; Zakres prac „Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew. Pozostawienie 10% wydzielających się (martwych) drzew oraz wszystkich drzew dziuplastych do naturalnej śmierci i rozkładu” na następujący „Pozostawienie 5% wydzielających się (martwych) drzew oraz wszystkich drzew dziuplastych do naturalnej śmierci i rozkładu”; 9170-3 Grąd zboczowy; Zadanie: „Wylączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum” na następujący „Wylączenie z użytkowania rębniąmi zupełnymi” a także Zakres prac: „W wąwozach, jarach i na zboczach drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego” na następujący „W wąwozach, jarach i na zboczach 	<i>Nadleśnictwo Młynary</i>	<i>Uwagę uwzględniono</i>

<p>drzewostan wyłączony użytkowany rębniami zupełnymi”;</p> <p>5. 9160-1 Grąd subatlantycki; Zadanie: „Wyłączenie z gospodarowania i/lub ograniczenie prac leśnych do niezbędnego minimum” na następujący „Wyłączenie z użytkowania rębniami zupełnymi” a także Zakres prac: „Na zboczach drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego” na następujący „Na zboczach drzewostan wyłączony z użytkowania gospodarczego rębniami zupełnymi”;</p> <p>6. 9160-1 Grąd subatlantycki; Zadanie: Pozostawienie drzew do naturalnego rozkładu – Zakres prac: „Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew. Pozostawienie 10% wydzielających się (martwych) drzew oraz wszystkich drzew dziuplastych do naturalnej śmierci i rozkładu” na następujący „Zaniechanie cięć sanitarnych i przygodnych starych drzew”.</p>		
<p>Zgłoszone uwagi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „W celu umożliwienia prowadzenia robót konserwacyjnych należy udostępnić wzdłuż brzegów pas o szerokości przynajmniej 3 m wolny od nasadzeń i ogrodzeń”. 2. „Umożliwienie dojazdu do cieków będących na utrzymaniu ŻZMiUW w Elblągu znajdujących się na przedmiotowym obszarze Natura 2000 „Murawy koło Pasłęka” - rzeka Sirwa, rzeka Sała, rzeka Olsztyńska celem umożliwienia wykonawstwa robót jak wyżej oraz innych z zakresu zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz udrożnienia ww cieków naturalnych w kontekście prawidłowego i bezkolizyjnego odprowadzenia wód z 	<p>Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu</p>	<p>Uwagi uwzględniono. Zdaniem RDOŚ aktualnie wykonywana statutowa działalność ŻZMiUW w Elblągu nie stoi w kolizji z działaniami ochronnymi przedmiotowego obszaru Natura 2000. Jakkolwiek z uwagi na brak dokładnej wiedzy nt. występowania głowacza białopłetwego, działania polegające na kształtowaniu przekroju podłużnego i poprzecznego rzeki Wąskiej, należy oceniać w kontekście zachowania siedlisk tego gatunku.</p>

	<i>ich zlewni”.</i>		
	Modul C		

12. Literatura

Zestawienie publikacji wykorzystanych do opracowania planu wg. wzoru:

Hołdyński Cz. (red.). 2010. Siedliska i gatunki Natura 2000. Raport z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w lasach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie i części Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku w latach 2006-200. Wydawnictwo Mantis, Olsztyn, ss.287.

Jutrzenka-Trzebiatowski A. 1980. Zboczowe lasy klonowo-lipowe *Aceri-Tilietum* Faber 1936 w Polsce północno-wschodniej. Monographiae Botanicae, 78: 1-78.

Jutrzenka-Trzebiatowski A., Korniak T., Szarejko T. 1977. Roślinność i flora. T. 3. W: Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Pasłek (opracowanie zbiorowe). Biuro Planowania Przestrzennego w Elblągu, Elbląg.

Korniak T., Lewandowski K. 2008. Inwentaryzacja siedlisk Natura 2000. Materiały do Standardowego Formularza Danych SOOS Murawy koło Pasłęka. UWM Olsztyn. – msc.

Korniak T., Lewandowski K. 2009. Murawy koło Pasłęka. W: Hołdyński Cz., Krupa M. (red.). Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim. Wydaw. MANTIS, Olsztyn: 182-184.

Perzanowska J., Kujawa-Pawlaczyk J. 2004. Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*). W: Herbich J. (red.). 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 3: 115-137. Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Ratyńska H., Waldon B. (red.). 2010. Ciepłolubne murawy w Polsce – stan zachowania i perspektywy ochrony. Wyd. Uniw. Kazimierza Wielkiego. Bydgoszcz, ss. 492.